Ἔτος Α'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Μαρτίου 1891 Ἀριθ. 49

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΚΥΝΟΣΑΡΓΟΥΣ ΑΡΙΘ. 36
ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΜΕΛΑ ΑΡΙΘ. 11
ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ
10 ΛΕΠΤΑ 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

Η ΦΥΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Ἐν Ἑλλάδι, ἐτησία Δρ. 6
» » ἑξάμηνος » 4
Ἐξωτερικοῦ ἐτησία Φρ. 10
» » ἑξάμηνος » 6

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Ἔαρ!... (μετὰ εἰκόνος), ὑπὸ ΔΙΚ.—**Ὀλίγά τινα περὶ Σάμου,** ὑπὸ Ἠλ. Ι. Οἰκ.—**Στῆλαι ὑγραὶ καὶ στῆλαι ξηραί,** (συνέχ.) ὑπὸ Φ.Π.—**Μεσημβρινὸς Ἀστὴρ** ἢ ἡ Γῆ τῶν Ἀδαμάντων, (μυθιστορία ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ). Μετάφρασις ὑπὸ Δ. Ι.Κ. (μετὰ εἰκόνων).— **Ὁ Λεκαὶν ἐν Προβηγκίᾳ,** ὑπὸ Μωϋσέως.— **Συμπληρωτικὰ περὶ Φραγκλίνου,** ἐπιστολὴ ὑπὸ Ν.Κ.—**Ἐπιστημονικὸν παίγνιον.** Τὸ βυτίον καὶ ἡ φιάλη (μετὰ εἰκόνος), ὑπὸ Φ. Π.—**Αἰνίγματα.**—**Ἀνταποκρίσεις.**

ΤΟ ΕΑΡ!...

Τίνος ποιητοῦ ἔξαλλος ἡ Μοῦσα δὲν σὲ ὕμνησε δι' εὐήχων ἐξάρσεων, ὦ ποιητικωτάτη καὶ καλλιπρεπεστάτη τῶν ὡρῶν! Τίνος καλλιτέχνου φαντασία ζωηρά, δὲν ἐπεζήτησεν, εἰκονίζουσά σε, νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὸ ἔκπαγλον μεγαλεῖον, εἰς τὴν ἑλκυστικὴν ἐκπροσώπησιν τοῦ ἐν τῇ φύσει κάλλους, σφρίγους, ζωῆς, φωτός! Τίς δὲν ἐτόνισεν ᾆσμα εὔθυμον, χαρωπόν, εἰς τὰ μυρίπνοα ἄνθη, τὸν ἀκτινοβολοῦντα Ἥλιον, τὴν μαρμαίρουσαν δρόσον, τὸ γλυκὺ κελάδημα; Πόσοι ὕμνοι δὲν ἐψάλησαν, πόσαι καρδίαι δὲν ἐδονήθησαν ἐκ παλμῶν χαρᾶς, πρὸ τῶν ἀρρήτων θελγήτρων τῆς ἀνηβώσης φύσεως, πρὸ τῆς εὐωδίας τῶν ποικιλοβαφῶν ἀνθέων, τῶν ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀναθαλλόντων, πρὸ τῆς αὐγαζομένης ἐκ τῶν ἀπαστραπτουσῶν ἀκτίνων τοῦ Φοίβου λάμψεως!.. Καὶ ὅμως! Πόσον αἱ προσπάθειαι ὑπελείφθησαν τοῦ φυσικοῦ!...

* *
*

Θέαμα θαμβοῦν, μαγεῦον, ἐκπλῆσσον, ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ἀκορέστων ὀφθαλμῶν μου, ἐν ποικιλωτάταις ἐκφάνσεσι! Πανόραμα, εἰς ὃ συμβάλλουσι πᾶν τὸ κάλλος αὐτῶν, ὁ γλυκὺς καὶ κατακύανος οὐρανός μας, τὸ εὐρὺ τοῦτο τῶν ἀγγέλων ἐνδιαίτημα, αἱ χλοηφόροι πεδιάδες, οἱ ἀνθόσπαρτοι λειμῶνες, αἱ ἤρεμοι καὶ ἀποστίλβουσαι λίμναι, αὐτὴ ἡ φιλοτάραχος θάλασσα, ἥτις νῦν ἁπλοῦται λεία καὶ ἀκύμαντος... Πανόραμα, εἰς τὴν θέαν, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ὁποίου οὐδέποτε φοβεῖταί τις νὰ πλήξῃ, νὰ βαρυνθῇ. Εἰς ἕκαστον βλέμμα πλουσιωτέρας ἀνακαλύπτει τις ἀπόψεις, νέα ἀνευρίσκει θέλγητρα. Τὸ πᾶν ἐν τῇ ἁρμονικωτάτῃ αὐτοῦ γαλήνῃ ἐπιστέφεται ὑπὸ ἡδυπαθοῦς καὶ ἐπεράστου χάριτος, ἡ δὲ ψυχὴ διατίθεται πρὸ τοῦ ἀπροσπελάστου μεγαλείου τῆς φύσεως εἰς ἡδονὴν καὶ χαίρουσα ἀνίπταται εἰς ἰδανικωτέρους κόσμους, εἰς τὰ ὀλόχρυσα τῆς φαντασίας πλάσματα!

Τὸ ἀπὸ τρισχιλίων ἤδη ἐτῶν ἰοστέφανον τῆς Παλλάδος ἄστυ, ὁπόσον διατηρεῖ τὴν μαγικὴν αὐτοῦ καλλονήν! Αἱ Ἀττικαὶ πρωΐαι, ὅσον καὶ αἱ ἑσπέραι οἵαν ἀνέκφραστον ἐνέχουσι γοητείαν! Ἀποστίλβει πόρρωθεν μαρμαίρων ὁ Σαρωνικός, τὰ γλαυκὰ τοῦ ὁποίου ὕδατα *ἀντιπαρέρχονται* πρὸ τῶν τοῦ Ἡλίου φλογερῶν ἀκτινοβολιῶν. Ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς διώκει τῆς νυκτὸς τὰ μυστηριώδη σκότη, τὴν σιγηλὴν γαλήνην διαδέχεται ἡ ζωή, ἡ δρᾶσις, ἡ κίνησις.

Διευθύνω τὸ βῆμα μακρὰν τῶν πόλεων, εἰς τὴν ἐξοχήν, ὅπου τελεῖται τῆς φύσεως ἡ ἀναγέννησις. Ὁ μυρίπνους Ζέφυρος ἀνακινεῖ μὲ τὴν λεπτὴν καὶ θωπευτικὴν πνοήν του τὸ πράσινον φύλλωμα τῶν δένδρων· ἐνωτίζομαι τῆς λιγυμόλπου φωνῆς τῆς λάλου ἀηδόνος, παρακολουθῶ τῆς εὐαγγέλου χελιδόνος τὸ φαιδρὸν πτερύγισμα. Μετὰ τὸν βαρὺν χειμῶνα τῆς φύσεως καὶ τὸν χειμῶνα τῆς καρδίας, ὁ νοῦς ἀνίπταται οἰστρήλατος εἰς ἄλλους κόσμους, ἐν ἡδυτάταις ὀνειροπολήσεσιν· ἡ δυστυχεστάτη τῶν καρδιῶν ἀναζῇ εἰς τὴν χαρμονὴν τῆς ἀνεφέλου καὶ χαριέσσης ὥρας, ἀκμαία, ἐλπίζουσα...

* *
*

Ἡ πρωϊνὴ δρόσος διαυγὴς ἐπικάθηται ἔτι ἐπὶ τῶν ἡμιανοίκτων ἀνθέων, ἅτινα ἀνορθοῦνται, διαλάμπουσιν ὑπὸ τὸ δροσερόν της κράτος. Τὸ ρυάκιον ἡσύχως μορμυρίζει καὶ ὁ βραδὺς ἀλλ' ἁρμονικὸς κελαρυσμός του διαθέτει εἰς ρέμβην· τῶν ἀνθέων τὸ ἡδὺ ἄρωμα ἐπιφέρει τὴν νάρκην τῶν αἰσθήσεων. Ἡ γῆ στρώννυται μὲ ἡνθισμένον τάπητα ἐκ χλόης, εἰς δὲ τὰς ὑψηλὰς πέραν κορυφὰς τὰς νεφελογείτονας τῶν ὀρέων, ἴχνη λευκά, ὁλοὲν ἀφανιζόμενα, ὑπομιμνήσκουσι τὸ παρερχόμενον πένθος τῆς φύσεως, τοῦ γελαστοῦ μειρακίου τὴν αἰδήμονα ἐμφάνισιν! Διὰ μέσου πυκνοῦ, θαλεροῦ φυλλώματος ὑψικαρήνου λεύκης, διακρίνω ἐν μέσῳ τῆς γύρῳ ἑορταζούσης φύσεως, ἀχυρόστρωτον φωλεὰν χελιδόνων, παλινοστουσῶν εἰς τὸ εὐκραὲς κλίμα μας ἵνα ἀσφαλίσωσι τὴν ὕπαρξίν των. Περαιτέρω παρίσταται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸ διδακτικὸν παράδειγμα ἑτέρας τρυφερᾶς, ἀκαταβλήτου φιλοστοργίας. Γονεὺς πτερυγίζων συνάγει τὸν σπόρον καὶ ἐπανέρχεται ἵνα τὸν ραμφίσῃ εἰς τὰ μόλις πτιλούμενα νεογνά του, ἅτινα ἀδυνατοῦσι, φοβοῦνται νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν μικρὰν φωλεάν, ἀρκούμενα εἰς τὴν μέριμναν τῶν γεννητόρων, οἵτινες τόσῳ βαθέως αἰσθάνονται τῆς Ἀγάπης τὴν δύναμιν. Καὶ δὲν κορέννυμαι βλέπων τὸ συμπληροῦν τὴν ὡραιότητα τῆς φύσεως θέαμα, τὸ συγκινοῦν με, τὸ ὑπενθυμίζον εἰς τοὺς «βασιλεῖς τῆς φύσεως» πόσον νικηφόρως τὰ πτηνὰ δύνανται ν' ἁμιλλῶνται πρὸς τὴν διαφημιζομένην τοῦ ἀνθρώπου στοργήν.

Εὐοῖ, εὐάν, Ἔρωτος ψυχή, ἀγαπητὸν Ἔαρ.

Ὅπου καὶ ἂν στραφῶ, ἓν αἴσθημα μὲ καταλαμβάνει, ἐπίμονον, ἀναλλοίωτον: ὁ θαυμασμός, ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸ Ἀΐδιον Πνεῦμα, πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ Παντός . . .

* *
*

Τὸ πᾶν ἀναγεννᾶται. Ὁποία ἡδονὴ Παραδείσου μὲ κατέχει! ... Καὶ ἡ ᾠδὴ ἣν αἰσθάνομαι ἀνερχομένην εἰς τὰ ἄσθενῆ μου χείλη πρὸς τὴν ἀπαράμιλλον, μὲ τὰς γλυκείας ἀποχρώσεις της φύσιν, εἰς θερμὴν κατευθύνεται πρὸς τὸν Ὕψιστον δέησιν. Εἰς τὴν καρδίαν μου, τὴν νεαρκωμένην ἐκ τῆς βιωτικῆς πάλης, ἡ τοιαύτη μαγεία ζωογόνον δρόσον ἐνσταλάζει, ἡ δὲ φαντασία ρωννυομένη ἐκ τῶν παγκάλων ἐντυπώσεων ἐξαίρεται ἐπὶ μᾶλλον, καὶ εὔθυμος, γελαστή, ἀεὶ μειδιῶσα καὶ πρὸς αὐτὰς τοῦ γήρατος τὰς ρυτίδας ἡ ζωή, καταβάλλει τοῦ παρελθόντος πάντα στεναγμὸν καὶ πᾶσαν πραΰνει θλῖψιν. Ὁ βωμὸς τοῦ Ἔρωτος λικνίζει τὴν ψυχήν μου, καὶ ἡ Ἥβη μὲ τὸ νέκταρ τῆς ζωῆς, νέας μοὶ δίδει δυνάμεις καὶ ὁ ὀργασμὸς ἀναζῇ ὑπὸ τὴν γαλβανιστικὴν ἐντύπωσιν τῆς περὶ αὐτὸν φύσεως. Καὶ λησμονῶ τὴν κονιοβριθῆ καὶ ὀλόφρονα πόλιν, καὶ αἰσθάνομαι ἐν ἐμοὶ διά τινας ὥρας γλυκεῖαν ἀνακούφισιν ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν ποικίλων ἀπογοητεύσεων, θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, ἐντρυφῶ εἰς τὰ ἔξοχα τῆς φυσικῆς καλλονῆς θέλγητρα.

Καὶ ἤδη ὁ νοῦς μεταφέρεται διὰ μιᾶς εἰς ἀνάμνησιν ἱεράν, εἰς αὐτὸ τὸ μοιραῖον τοῦ ἀνθρώπου τέρμα, εἰς τὸ σκοτεινόν, τὸ ἀπαίσιον, τὸ ὀστῶν καὶ σκωλήκων γέμον μνημεῖον· ὦ καὶ ἐκεῖ πτερυγίζεις μαγικὸν ἔαρ, καὶ ἐκεῖνο ὡραίζεις! Δειλὸν ἀνακύπτει ἐκ τῶν κόλπων τοῦ τάφου, ταπεινὸν ἴον, διαχῦνον τὸ λεπτὸν ἄρωμά του, ἢ ἐρυθρὰ ἀνεμώνη ἢ ἐν «Μή με λησμόνει», ἀγνὸν τῆς ψυχῆς της ἔμβλημα, ἀνέρπον περὶ τὸν μέλανα σταυρόν, καὶ στολίζον ἐν φοβερᾷ ἀντιθέσει τὸν περικλείσαντα τὴν προσφιλῆ της ὑπαρξιν τάφον. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ἀναγνωρίζω τὸ ἔαρ, καὶ ἐκεῖ ἐκφαίνεται ἡ ζωή, τὸ κάλλος, ἡ νεότης! . . .

* *
*

Εὖοῖ, εὐάν! Ἔρωτος ψυχή, ἀγαπητὸν Ἔαρ! . . . Κρατύνθητι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ ἰσχύϊ σου. Εἰς τοὺς διαλογισμοὺς τοῦ νοῦ, εἰς τοὺς ρεμβασμοὺς τῆς ψυχῆς, ἀνακαλύπτω τὴν εὐτυχίαν, ἠρέμους καὶ ἡδονικὰς τὰς Χάριτας, διαλυούσας τῆς καρδίας τὸ ἄλγος, τὴν ὀδύνην.

Γλυκὺ ἔαρ, εἴθε αἰωνίως νὰ κυριαρχῇς. Σὲ ἔδωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ἵνα τοῦ Παραδείσου μᾶς δίδεις ἰδέαν, ἵνα ἡ φύσις ἡμῶν πραοτέρα, θειοτέρα γίγνηται.

Προσφιλές, γλυκὺ Ἔαρ, καλῶς ἦλθες!... Δ. Ι. Κ.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΣΑΜΟΥ

Πρῶτοι οἰκισταὶ τῆς μικρασιατικῆς ταύτης νήσου ὑπῆρξαν οἱ *Κᾶρες*, ἐγκαταστάντες ἐνταῦθα κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα χρόνους καὶ ἀποκαλέσαντες αὐτὴν *Παρθενίαν*, ὄνομα ὅπερ διετήρησε μέχρι τῆς ἐν αὐτῇ ἀποικίσεως τῶν *Ἰώνων*, οἵτινες, ἐκδιώξαντες τοὺς *Κᾶρας*, κατέστησαν κύριοι πάσης τῆς νήσου περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἕκτου αἰῶνος π. Χ. καὶ ἀφιέρωσαν αὐτὴν εἰς τὴν θεὰν Ἥραν

Ἡ Σάμος κατὰ τὸν ἕκτον ἤδη αἰῶνα π. Χ. εὑρίσκετο εἰς μεγάλην ἀκμὴν λόγῳ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ ναυτικοῦ αὐτῆς· οἱ Σάμιοι ἔμποροι διεξῆγον σπουδαίας συναλλαγὰς μετὰ τῶν ἀφρικανικῶν χωρῶν, προχωροῦντες μέχρι τῆς μᾶλλον τοῦ νῦν δυσπροσίτου τότε *Μεγάλης Ὀάσεως*· ἀποικία δι' αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος κ' ἐντεῦθεν τῆς Σηλυμβρίας κειμένη *Πέρινθος*, ἥτις ἐν βραχεῖ χρόνῳ κατέστη ἐμπορικωτάτη καὶ ἰσχυροτάτη. Ἡ Σάμος ἐκπαλαι φημίζεται διὰ τὴν ἐμπορικὴν καὶ ναυτικὴν δεξιότητα τῶν κατοίκων της· ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι ὅτι πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων οἱ Σάμιοι ἐδιδάχθησαν τὸ ναυπηγεῖν τριήρεις παρὰ τοῦ Κορινθίου Ἀμεινοκλέους καὶ ὅτι πρῶτος τῶν Ἑλλήνων ὁ Σάμιος *Κωλαῖος* ἔπλευσε πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Μεσογείου καὶ ἀπεκάλυψε τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ τὰς πλουσίας χώρας καὶ τὰ θαυμαστὰ μεταλλεῖα τῆς Ἰβηρικῆς χερσονήσου.

Ἀλλ' ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἔφθασεν εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῆς ἀκμὴν ἡ Σάμος ὑπῆρξεν ἡ ἐποχὴ τοῦ διασήμου τυράννου *Πολυκράτους*. Ἐπὶ τῆς τυραννίας αὐτοῦ οἱ Σάμιοι εἶχον ἀποκτήσει στόλον λίαν ἀξιόμαχον, (80 τριήρων καὶ 150 πεντηκοντόρων) δι' οὗ κατέστησαν σχεδὸν κυρίαρχοι τοῦ Αἰγαίου. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι ἔφθασαν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ εἰς ἐπίζηλον ἀκμήν, καὶ ἐν μιᾷ λέξει ἡ Σάμος ἐπὶ Πολυκράτους κατέστη μία τῶν πλουσιωτάτων καὶ εὐδαιμονεστάτων ἑλληνικῶν ἐπικρατειῶν. Θαυμασίας τέχνης ἦτο τὸ ἀνάκτορον τοῦ τυράννου τὸ ἐπὶ τῆς ὀχυρᾶς ἀκροπόλεως *Ἀντιπαλαίας* οἰκοδομηθέν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀκμὴ αὕτη διετηρήθη ἐφ' ὅσον καὶ ἡ δυναστεία τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, μετὰ δὲ τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατράπου *Ὀροίτου*, ἡ ἄτυχὴς νῆσος, μετὰ πολλοὺς αἱματηροὺς ἀγῶνας καὶ ἀπανθρώπους σφαγάς, περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν Περσῶν (525 π. Χ.), εἰς ἃς διετέλεσε μέχρι τῶν Μηδικῶν πολέμων, καθ' οὓς οἱ Σάμιοι καίπερ ἀφοπλισθέντες ὑπὸ τῶν Περσῶν ὑποπτευθέντων αὐτούς, κατὰ τὴν περὶ *Μυκάλην* ὑπὸ τὸν Λεωτοχίδην καὶ Ξάνθιππον μεγάλην μάχην συνεμάχησαν καὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἑκουσίως δὲ κατόπιν (477 π. Χ.), προσῆλθον εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων πρὸς οὓς συνεδέοντο φιλίως ὡς ἐκ τῆς κοινῆς ἐξ Ἰώνων καταγωγῆς. Μετά τινα ὅμως ἔτη περιεπλάκησαν εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Μηλησίους πρὸς βοήθειαν τῶν ὁποίων κληθέντες καὶ δραμόντες οἱ Ἀθηναῖοι, διότι πρὸ πάντων ἔβλεπον μὲ ἀνήσυχον ὄμμα τὴν πρόοδον τῶν Σαμίων, ἐνίκησαν αὐτοὺς κατὰ κράτος τῷ 439 π. Χ. καὶ κατασκάψαντες τὴν πόλιν ὑπέταξαν αὖθις τὴν νῆσον πᾶσαν εἰς τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν, ὧν καὶ ἠκολούθησε τὴν κατόπιν τύχην ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, τῇ φοβερᾷ ταύτῃ ἀλληλοσφαγίᾳ ἥτις συνέτριψε τὰς δυνάμεις τῆς ἀηττήτου Ἑλλάδος καὶ παρεσκεύασε τὴν μετέπειτα ὑποδούλωσιν καὶ ἐξουδένωσιν αὐτῆς.

Ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ παρὰ ταῖς ἑλληνικαῖς φυλαῖς ὑπῆρξεν ἡ Σάμος μία τῶν πρώτων νήσων τοῦ Αἰγαίου τῶν ἐγκολπωθεισῶν τὸ νέον θρήσκευμα.

Κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 βλέπομεν αὐτὴν ἐν ᾗ ἀφανείᾳ καὶ τὰς πλείστας τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος χώρας. Κατὰ δὲ τὴν γιγαντομάχον ἐκείνην πάλην βλέπομεν τὸν Διοικητὴν τῆς Σάμου Λυκοῦργον Λογοθέτην μετὰ δισχιλίων πεντακοσίων ἀνδρῶν μεταβαίνοντα εἰς Χίον καὶ ἐγείροντα εἰς ἐπανάστασιν τοὺς κατοίκους τῆς πολυπαθοῦς ταύτης νήσου (10 Μαρτίου 1822) καὶ ἀποκλείοντα τοὺς Τούρκους εἰς μικρόν τι φρούριον· ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ ἐπέλθῃ ἡ φρικώδης καταστροφὴ τῆς Χίου καὶ ἡ αὐτόχρημα θηριώδης σφαγὴ τῶν ἀτυχῶν αὐτῆς κατοίκων καὶ ὑπερασπιστῶν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν πολυστόνων Ψαρῶν, ὁ Τοῦρκος ναύαρχος *Χοσρὲφ* ἐπανελθὼν εἰς Μυτιλήνην παρεσκευάζετο διὰ τὴν καταστροφὴν καὶ τῆς Σάμου. Ἀλλ' οἱ γενναῖοι Σάμιοι συγκεντρώσαντες δωδεκακισχιλίους ἄνδρας καὶ βοηθούμενοι συνάμα ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἀπέκρουσαν ἀνδρείως τὰς λυσσώδεις ἐφόδους Τούρκων καὶ ἠνάγκασαν αὐτούς, μετὰ τὰ ἀνδραγαθήματα μάλιστα τοῦ Κανάρη, τοῦ Βατικιώτου καὶ τοῦ Ῥαφαλιᾶ, νὰ φύγωσιν ἄπρακτοι πρὸς τὴν *Κῶν* καὶ νὰ ἀποβάλωσι τὴν ἰδέαν τῆς καθυποτάξεως τῆς νήσου προσωρινῶς τοὐλάχιστον. Καὶ ἡ δευτέρα ὅμως πολιορκία τῆς νήσου μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεσολογγίου (16. Ἰουλίου 1826), χάρις τῇ ἐπεμβάσει τοῦ ὑπὸ τὸν Σταχτούρην ἑλλην· στόλου, ἀπέβη ἀτελεσφόρητος καὶ ἡ Σάμος ἐσώθη καὶ πάλιν.

Ἡ Σάμος ὑπῆρξε πατρὶς οὐχὶ ὀλίγων διασήμων ἀνδρῶν τιμώντων τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἑλληνίδα τέχνην· ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ μέγας φιλόσοφος *Πυθαγόρας* (550 π. χ.), οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ ἀγαλματοποιοὶ *Θεόδωρος* καὶ *Ῥῆκος*, οἵτινες ᾠκοδόμησαν τὸν περιφανῆ ναὸν τῆς Ἥρας καὶ ἐφεῦρον, ὡς λέγεται, τὴν τέχνην τοῦ χύνειν τὸν ὀρείχαλκον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀνδριαντοποιίαν, ὁ ἐν τοῖς πρώτοις ἐκφράσας τὴν γνώμην ὅτι ἡ γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της καὶ τὸν ἥλιον *Ἀρίσταρχος*, ὁ ἔξοχος ἀρχιτέκτων *Μαγδρωκλῆς* ὁ γεφυρώσας διὰ πλοίων τὸν Βόσπορον ἵνα διαβῶσιν αἱ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκστρατεύουσαι βαρβαρικαὶ στρατειαί.

Καὶ ὡς πρὸς τὸν φυσικὸν πλοῦτον δὲν ὑστερεῖ ἡ Σάμος. Οὕτω ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐνεῖχεν ἡ νῆσος λατομεῖα λευκοῦ μαρμάρου καὶ ὠρυχεῖα σιδήρου, ὡς λέγεται δὲ ἐνταῦθα πρῶτον ἐφευρέθη καὶ ἡ κεραμουργία. Καὶ σήμερον δὲ ἡ Σάμος φημίζεται διὰ τὴν ἐφορίαν τοῦ ἐδάφους αὐτῆς παράγουσα λαμπροὺς οἴνους, σταφίδας κτλ.

Ἤδη ἡ Σάμος ἀνεκηρύχθη τὴν 11 Δεκεμβρίου 1832 αὐτόνομος ἡγεμονία φόρου ὑποτελὴς εἰς τὴν κυρίαρχον Τουρκίαν καὶ διῃρέθη εἰς τέσσαρα τμήματα, *Βαθέος*, *Χώρας*, *Καρλοβασίου* καὶ *Μαραθοκάμπου*· διοικεῖται δὲ ὑπὸ χριστιανοῦ ἡγεμόνος διοριζομένου ὑπὸ τῆς Πύλης καὶ λαμβάνοντος ἐτήσιον ἐπίδομα 150000 γροσίων (33,750 δραχ.).

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς νήσου, ἀνερχομένη εἰς 468 τετραγωνικὰ χιλιάμετρα, καλύπτεται τὸ πλεῖστον ὑπὸ ὀρέων ὧν ὑψίστα ὁ *Κερκετεύς*, (5.000 πόδ.) πρὸς Δ. καὶ ἡ *Ἄμπελος* (3-510 πόδ.) πρὸς Β.

Ἕδρα τῆς διοικήσεως καὶ πρωτεύουσα πόλις τῆς νήσου εἶνε ἤδη ὁ λιμὴν τοῦ *Βαθέος* μετὰ Γυμνασίου ἑλληνικοῦ, δύο πρωτοδικείων, ἐφετείου, *νοσοκομείου* καὶ δεκακισχιλίων περίπου κατοίκων. Ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς νήσου *Σάμος*, ἧς ἤδη ὀλίγα τινὰ ἐρείπια σώζονται ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς νήσου ἐγγὺς τῆς σημερινῆς *Χώρας* καὶ ἔναντι τοῦ Ἀσιατικοῦ ἀκρωτηρίου *Μυκάλη*, περιεῖχε δὲ τὸν περίφημον ναὸν τῆς Ἥρας.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σάμου ἀνερχόμενοι ἤδη εἰς 50 περίπου χιλιάδας φημίζονται ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐμπορικῇ καὶ ναυτικῇ ἐμπειρίᾳ κατέχοντες μίαν τῶν πρωτίστων θέσεων παρὰ τοῖς ναυτικοῖς τῆς Μεσογείου. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ νήσῳ εἶνε ἡ ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος, ὑπηρετουμένη ὑπὸ ἑνὸς ἐπισκόπου καὶ 138 ἱερέων· ναοὶ δὲ ὑπάρχουσι καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον 76 μοναὶ δὲ 8.

Ἡ Βουλὴ τῆς μικρᾶς ἡγεμονίας σύγκειται ἐκ *τεσσάρων* βουλευτῶν, ἑνὸς ἐξ ἑκάστου διαμερίσματος.

Τὰ καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον σχολεῖα ἀνέρχονται εἰς τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἐν οἷς φοιτῶσιν 2912 μαθηταὶ καὶ 1245 μαθήτριαι. Ἡ ἐνιαυσία ναυτικὴ κίνησις ἀντιπροσωσεύεται ὑπὸ πλέον τῶν τετράκις χιλίων πλοίων, ἐν οἷς περὶ τὰ 400 ἀτμόπλοια, καὶ τὸ ἐμπόριον ὑπὸ πραγμάτων ἀξίας 33 ἑκατομμυρίων γροσίων (7,425,000 δρ.). Καὶ ἤδη δ' ἔτι τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς νήσου ἀκμάζει περιλαμβάνον 342 πλοῖα ἀντιπροσωπεύοντα χωρητικότητα 7813 τόνων.

Ἐν τέλει σημειοῦμεν ὅτι ἡ μικρὰ ἡγεμονία οὐδὲν ἔχει δημόσιον χρέος, ἀκμάζουσα οἰκονομικῶς καίτοι πληρώνει ἐτησίως πρὸς τὴν κυρίαρχον ἐπικράτειαν 400000 γροσίων (90,000 δρ.), καθ' ὅσον τὰ μὲν *ἔσοδα* ἀνέρχονται ἐνιαυσίως εἰς 3,800,000· γρος. (855.000 δρ.) τὰ δὲ *ἔξοδα* εἰς γρόσια 3, 600.000 (δρ. 810.000.). Καὶ ὅτι ἔχει κλῖμα ὑγιεινότατον καὶ λαὸν γενναῖον καὶ φιλόπονον.

(Ἀθήνησι, Μάρτιος 1891 ΗΛ. Ι. ΟΙΚ.

Ἡ ζηλοτυπία εἶναι τὸ πάθος τὸ μᾶλλον ἰσχυὸν ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν γυναικῶν· εἶναι δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος ἰσχυροτέρα. Μάτην Ἀναξανδρίδης, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεύς, ἐπεδαψιλεύετο τὰς τρυφερωτάτας τῶν θωπειῶν τῇ συζύγῳ αὐτοῦ· ἡ βασίλισσα ἔμενε πάντοτε στείρα. Μάτην οἱ Ἔφοροι ἠπείλουν αὐτὴν ὅτι ἤθελον βιάσει τὸν Ἀναξανδρίδην νὰ τὴν ἀποβάλῃ, ἵνα μὴ ἀπωλεσθῇ τὸ γένος τοῦ Εὐρυσθένους· ἡ βασίλισσα τὴν ἀγάπην τοῦ Ἀναξανδρίδου καλῶς γινώσκουσα, οὐδόλως ἐφρόντιζε νὰ πληρώσῃ τὰς εὐχὰς τῶν Ἐφόρων διδοῦσα διάδοχον τῇ πολιτείᾳ· ἐφοβεῖτο, φαίνεται, μὴ ἡ ἐγκυμοσύνη καταστρέψῃ τὴν χάριν καὶ τὴν ὡραιότητα τοῦ σώματος. Ἀλλ' ὅτε οἱ Ἔφοροι ἐπέτρεψαν τῷ Ἀναξανδρίδῃ νὰ λάβῃ δύο γυναῖκας καὶ εἶδεν ἐνώπιον αὐτῆς ἀντίζηλον, ταύτην δὲ τὴν ὁδὸν τῆς μητρότητος βαδίζουσαν, ἡ στείρα σύζυγος τρεῖς ἐγέννησε τῷ Ἀναξανδρίδῃ υἱούς, ἐν διαστήματι ὀκτὼ καὶ δέκα μηνῶν, διότι δίδυμοι οἱ δύο τελευταῖοι· ἡ ζηλοτυπία τῆς συζύγου εἶχε μεταβάλλει τὴν φιλαρεσκίαν τῆς γυναικός.

ΣΤΗΛΑΙ ΥΓΡΑΙ ΚΑΙ ΣΤΗΛΑΙ ΞΗΡΑΙ

(Συνέχεια)

Κατὰ τὰ γενόμενα πειράματα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Gerard di Liegi, ἡ ἠλεκτροκινητήριος δύναμις τῆς στήλης ταύτης εἶναι 1,508 volts, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ ἀντίστασις 0.21 ohoms. Ἐν βραχεῖ κυκλώματι ἡ ἠλεκτροκινητήριος δύναμις ὑπῆρξε 1.508 volts, μετὰ 15 δὲ δευτερόλεπτα ἀπὸ τῆς κλίσεως τοῦ κυκλώματος 1.5 volts, μετὰ 15 ἔτι δευτερόλεπτα 1,36. Εἶτα κατήλθεν εἰς 0,93, 0,52 κτλ, ὅτε τέλος μετὰ 15 ὥρας ἔφθασεν εἰς 0,1015 volts Κατόπιν τὸ στοιχεῖον ἐπληρώθη διὰ ρεύματος 5 ampère. καὶ τότε ἐπανέλαβε ταχέως τὴν ἠλεκτροκινητήριον δύναμιν τῶν 1,680 volts. Πληρωθὲν δ' ἐκ νέου διὰ ρεύματος 1 ampère, ἐν διαστήματι 4 ὡρῶν ἔφθασεν εἰς 2 volts.

Ὁ κ Ραοὺλ Guerin ὅπως κατασταθῇ ἀκίνητα τὰ ἐν ταῖς στήλαις ὑπάρχοντα ρευστά, αἵτινες ἰδίως περιέχουσι ἰσχυρὰ ὀξέα. μετεχειρίσθη φυτικήν τινα πηκτήν, καλουμένην agar-agar, ἥτις ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ἀπορροφᾷ, 550άκις τὸ καθαρὸν βάρος τοῦ ρευστοῦ.

Διὰ τῆς οὐσίας ταύτης κατορθοῦται νὰ καθιστῶνται μεταφερταὶ αἱ στῆλαι τοῦ συστήματος Δανιήλ, Λεκλανσέ, Καλλώ, κτλ , πλὴν ὁ ἐκ Βιέννης δόκτωρ Billing, συνεπείᾳ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων πειραμάτων κατέδειξεν ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ agar-agar δὲν εἶναι καὶ πολὺ λυσιτελής.

Ὁ δόκτωρ Billing, προσδιωρίσας τὴν ἐσωτερικὴν ἀντίστασιν τῶν μεταχειριζομένων χημικῶν διαλύσεων πρὸς διάγερσιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐπείσθη ὅτι, ἐνῶ στρῶμα πηκτῆς (gelatine) ἐμπεποτισμένον ἐν θειϊκῷ χαλκῷ ἔφερεν ἀντίστασιν ἴσην πρὸς 2, ὅμοιον στρῶμα τῆς αὐτῆς διαλύσεως ἀλλὰ μὴ πεπηγμένον εἶχε τοιαύτην 1, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ἡ πηκτὴ διπλασιάζει τὴν ἀντίστασιν τοῦ στοιχείου. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν διάρκειαν, αὕτη εἶναι μικροτέρα τῆς τῶν ὑδροηλεκτρικῶν συνήθων στηλῶν.

Ἐσχάτως ὁ δόκτωρ Mehuer ἐκ Βερολίνου, παρατηρήσας ὅτι ὁ σπόγγος, τὸ πρίσμα, ὁ τίτανος κτλ. ἀποτελοῦσιν ἐμπόδιον, τὸ ὁποῖον καὶ ἂν ἀφαιρέσῃ τις ἀπὸ τῆς καθαρῶς μηχανικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἀντὶ νὰ διευκολύνῃ, ἐλαττοῖ τὴν ἐνέργειαν τῆς στήλης. προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἀναγκαιούσης συμπήξεως ἐν τῷ διεγερτικῷ ρευστῷ διὰ προπαρασκευῆς τινος ἐξ ἀλκολιούχων χλωροόχων, ἀναμίκτων μετὰ ὀρυκτῆς τινος πηκτῆς, ἥτις ἔχει τὸ προτέρημα νὰ συγκρατῇ τὰ ἅλατα εἰς ζυμώδη κατάστασιν, καὶ ἐνέγουσα ἐν ἑαυτῇ διεγερτικὰς ἰδιότητας, ἐνεργεῖ ὡς διεγερτικὸς παράγων. Ἡ ὀρυκτώδης πηκτὴ σύγκειται ἐκ χλωρούχου, ὀξειδίου τῆς μαγνησίας, κεκρυσταλοποιημένου, ὅπερ σχηματίζεται διὰ τῆς προσθήκης μαγνησίας ἐν διαλύσει συγκεκερασμένῃ διὰ χλωριούχου μαγνησίας. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ ὀξειδίῳ τῆς μαγνησίας προστεθῇ ἁρμόζουσα ποσότης διαλύσεως ἐκ χλωριούχου μαγνησίας. θέλει συντελεσθῇ πυκνόν τι ρευστὸν ἐν εἴδει κρέμας, ὅπερ κατὰ πρῶτον γίνεται βαθηδὸν πηκτὸν σῶμα καὶ κατόπιν μεταβάλλεται εἰς σῶμα ζυμῶδες. Ὁ βαθμὸς τῆς συμπυκνώσεως τούτου δύναται νὰ κανονισθῇ μετ' ἀκριβείας, ἂν προστεθῇ πλέον ἢ ἧττον χλωριοῦχον ἐν διαλύσει.

Ὁ δόκτωρ Mehuer ὁρισμένος ἐκ τῆς ἰδιότητος ταύτης, ἀναμιγνύει τὸ διεγερτικὸν ἅλας μετά τινος διαλύσεως χλωριούχου μαγνησίας, μέχρις οὗ σχηματισθῇ ρευστόν, τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ, ὡς ἔγγιστα, τὴν πυκνότητα τῆς κρέμας, καὶ τὸ ὁποῖον χέει ἐν τῷ δοχείῳ τῆς στήλης.

Μετά τινας ἡμέρας τὸ ρευστὸν τοῦτο μετασχηματίζεται εἰς σαρκώδη σύμπηξιν καὶ τότε ἡ στῆλη δύναται νὰ περικλεισθῇ. Ἐν τούτοις εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ τιμὴ τῶν μεταχειριζομένων πρὸς κατασκευὴν τῆς στήλης ταύτης ὑλικῶν, ὡς καί τινες δυσχέρειαι παρουσιαζόμεναι κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν καὶ τὴν πρακτικὴν ἐπιτυχίαν της.

*

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, ἐξ ὅλων τῶν προταθέντων τοιούτου εἴδους στηλῶν, πολὺ ὀλίγαι ἠδυνήθησαν νὰ περιβληθῶσι τὸ κῦρος τῆς πρακτικῆς, ὅπερ δηλοῖ πασιφανῶς, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς κατασκευῆς τοιούτων στηλῶν εἶναι πολὺ δυσκολώτερον τοῦ κατὰ πρώτην ὄψιν νομιζομένου. Ἡ μόνη ὑγρὰ στῆλη ἥτις φαίνεται ἐπιδεκτικὴ ἐφαρμογῆς εἶναι ἡ τοῦ Germain. περὶ ἧς θέλομεν ἀνασέρει ἐνταῦθα τὰς λεπτομερείας, ἃς ἠρύσθημεν ἐκ τοῦ Genie civil.

Ἐν τῇ στήλῃ Germain ἡ σπογγώδης οὐσία ἡ χρησιμεύουσα εἰς συγκράτησιν τοῦ διεγερτικοῦ ρευστοῦ ἀντικαθιστᾶται ὑπὸ τοῦ κυψελώδους ἱστοῦ τοῦ ἐξαγομένου ἀπὸ τοῦ κοκκοβαλάνου· ὡς δὲ πάντες γνωρίζομεν, τὸ κάρυον τοῦτο τοῦ φοίνικος περιέχεται ἐντὸς φυλλίου σκληροτάτου συνισταμένου ἐξ ἰνῶν διακεχυμένων ἔν τινι μάζᾳ τῆς κυψέλης. Ὁπόταν δ' ἀποχωρίζωνται αἱ ἶνες αὗται διὰ μέσου τοῦ κτενίσματος διὰ τοῦ κνέφους ἀπολαμβάνονται ἐλαφρόταται φυσαλίδες, χρώματος ἀνοικτοῦ μελάγχρου καὶ συνιστάμεναι ἐκ καθαρᾶς σχεδὸν σπογγώδους ὕλης, ἐλαχίστης τινος ποσότητος ἅλατος, ὀργανικῆς τινος κεχρωματισμένης οὐσίας καὶ λιπωδῶν τινων σωμάτων, ἅτινα πάντα ἔχουσι τὴν ἰδιότητα ν' ἀπορροφῶσι καὶ νὰ συγκράτῶσιν ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει μεγάλην ποσότητα τοῦ διεγερτικοῦ τῆς στήλης ρευστοῦ, καὶ δὲν προσβάλλονται ποσῶς ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τούτου.

Κατὰ τοὺς χημικούς, ὁ κυψελώδης ἱστὸς δὲν εἶναι βάσις μονομερής, ἀλλὰ μίγμα ποικίλων ἀναλογιῶν ἐξ ἰσομερῶν συνθέσεων, ἐφ' ὧν ἐνεργητικὰ σώματα, ὡς τὰ θερμὰ καὶ συμπεπυκνωμένα ὀξέα, ἢ πότασσα κτλ. ἢ ἔχουσι διάφορον ἐνέργειαν ἢ δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν.

Ἡ κυψελώδης ὕλη ἡ προπαρασκευαζομένη ὑπὸ τοῦ κ. Germain δύναται νὰ συγκρατῇ τετράκις σχεδὸν τὸ βάρος τῆς ἀμμωνιακῆς διαλύσεως ὑπὸ πίεσιν 200 γρ. κατὰ τετραγωνικὸν ἑκατοστόμετρον, ἐνῷ πᾶσαι αἱ ἄλλαι απορροφητικαὶ οὐσίαι δὲν δύνανται νὰ συγκρατήσωσιν ὑπὸ τοιαύτην πίεσιν ἢ ἐλαχίστην ποσότητα ρευστοῦ, διότι ἐν καταστάσει συνθλίψεως ἡ μάζα εἶναι συμπαγής, ἐντελῶς ἐλαστικὴ καὶ τὸ ρευστὸν δὲν ἐκφεύγει ἐκ ταύτης εἰμὴ ὑπὸ πίεσιν ἀρκούντως μεγάλην.

(ἕπεται συνέχεια) Φ. Π.

Ο ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΟΣ ΑΣΤΗΡ

Ἡ

Η ΓΗ ΤΩΝ ΑΔΑΜΑΝΤΩΝ

(Μυθιστορία **ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ.** — Μετάφρασις Δ. Ι. Κ.)

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον)

»Ἀμέσως ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἐμμένουσα εἰς τὸ ἑαυτῆς σύστημα τῆς κερδοσκοπίας, παρὰ τὰς συνθήκας καὶ ἐναντίον πάντων τῶν δικαίων, προεκήρυξεν, ὅτι ἡ Γρικαλάνδη ἀνῆκεν εἰς αὐτήν.

»Μάτην ἡ Δημοκρατία μας διεμαρτυρήθη!..... Μάτην προσεφέρθη νὰ ὑποβάλῃ τὴν διαφορὰν εἰς διαιτησίαν συμβούλου Εὐρωπαϊκοῦ τινος κράτους!.... Ἡ Ἀγγλία ἠρνήθη τὴν διαιτησίαν καὶ κατέλαβε τὸ διαμέρισμά μας.

»Ἠδυνάμεθα τοὐλάχιστον νὰ ἐλπίζωμεν ἔτι, ὅτι τὰ ἰδιωτικὰ ἡμῶν δικαιώματα θ' ἀπέμενον σεβαστὰ παρὰ τοῖς ἀδίκοις ἐκείνοις κυρίοις μας!,... Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, ἀφοῦ ἔμεινα ἄνευ συζύγου καὶ τέκνων, ἕνεκα τῆς φοβερᾶς ἐπιδημίας τοῦ 1870, δὲν ἠσθανόμην πλέον τὸ θάρρος νὰ ὑπάγω καὶ ζητήσω νέαν πατρίδα, νὰ κάμω ἐκ νέου οἰκογένειαν.

»Ἔμεινα λοιπὸν εἰς Γρικαλάνδην. Μόνος σχεδὸν ἐν τῷ τόπῳ, κατῴκουν ξένος τοῦ *ἀδαμαντίνου* ἐκείνου πυρετοῦ, ὅστις κατέλαβεν ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐξηκολούθουν νὰ καλλιεργῶ τὸν λαχανόκηπόν μου, ὡς ἐὰν ἡ τοποθεσία τοῦ Δουτοάτς Πὰν δὲν εἶχεν ἀναλαυφθῆ μόλις *μιὰ τουφεκιὰ* ἀπὸ τὸ σπῆτί μου.

»Ὁποία ὅθεν ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου ἡμέραν τινά, ὅτε ἐξακριβόνω, ὅτι ὁ τοῖχος τοῦ *κράαλ* μου, τοῦ κτήματός μου, ὅστις ἦτο ᾠκοδομημένος δι' ὀγκολίθων (ἄνευ ἀσβέστου) κατὰ τὴν συνήθειαν, εἶχε μεταφερθῆ 300 μέτρα μακρύτερα, ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος. Ἐν δὲ τῇ θέσει τοῦ ἰδικοῦ μου ὁ Τζὼν Οὐάτκινς, βοηθούμενος ὑπὸ τινων Κάφρων, εἶχεν ἀνεγείρει ἕτερον, ὅστις περιελάμβανε καὶ τὸ ἰδικόν του καὶ ὅστις ἐνέκλειεν ἐν τῇ περιοχῇ του ἐξόγκωμα χώματος ἀμμώδους καὶ ἐρυθρωποῦ, ὅπερ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἦτο ἀδιαφιλονείκητος ἰδιοκτησία μου.

»Παρεπονέθην εἰς τὸν ἅρπαγα αὐτόν... Δὲν ἔκαμνεν ἄλλο ἢ νὰ γελᾷ! Τὸν ἠπείλησα, ὅτι θὰ τὸν ἐνάξω εἰς δίκην..... Μὲ προέτρεψε νὰ τὸ κάμω!

»Μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἶχα τὴν ἐξήγησιν τοῦ αἰνίγματος. Τὸ ἐξόγκωμα ἐκεῖνο τῆς γῆς, ἥτις μοὶ ἀνῆκεν, ἦτο μεταλλεῖον ἀδαμάντων. Ὁ Τζὼν Οὐάτκινς, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη περὶ τῆς ὑπάρξεώς του, ἔσπευσε νὰ μετατοπίσῃ τὸ περίφραγμά μου. Κατόπιν ἔδραμεν εἰς Κιμβερλεὺ καὶ ἐδήλωσεν ἐπισήμως τὸ μεταλλεῖον ἐπ' ὀνόματί του.

»Τὸν ἐνήγαγον... Δὲν δύνασθε ποτέ, κύριε Μερέ, νὰ φανταισθῆτε τί στοιχίζει νὰ δικάζηταί τις ἐν Ἀγγλικῷ δικαστηρίῳ. Ἐν πρὸς ἓν ἐπώλησα τὰ βῴδια μου, τοὺς ἵππους μου, τὰ πρόβατά μου. Ἐπώλησα ὡς καὶ τὰ ἐπιπλά μου, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἐνδύματά μου, διὰ νὰ θρέψω τὰς ἀνθρωπίνους ἐκείνας *βδέλλας*, αἵτινες καλοῦνται δικηγόροι, εἰσαγγελεῖς, δικαστικοὶ κλητῆρες[1]!!...., Διὰ νὰ μὴ σᾶς τὰ πολυλογῶ, ἔπειτα ἀπὸ ἑνὸς ἔτους πορείας καὶ ξαναπορείας, προσδοκίας, ἐλπίδας ἀπαύστους, ἀδημονίας καὶ ἀγανακτήσεις, τὸ ζήτημα τῆς κυριότητος ἐκανονίσθη ὁριστικῶς εἰς τὸ Ἐφετεῖον ἀνεκκλήτως, ἄνευ ἐφέσεως ἢ δυνατῆς ἀνακοπῆς.

»Ἀπώλεσα τὴν δίκην, καὶ εἰς ἐπίμετρον, κατεστράφην. Ἀπόφασις μεθ' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων τύπων ἐκήρυττε τὰς ἀξιώσεις μου ἀβασίμους καὶ ἀπέρριπτε τὴν ἀπαίτησίν μου, λέγουσα, ὅτι ἦτο ἀδύνατον εἰς τὸ δικαστήριον νὰ ἀναγνωρίσῃ ὡρισμένως τὸ ἀμοιβαῖον δικαίωμα τῶν μερῶν, ἀλλ' ὅτι ἐπεφυλάσσετο προσεχῶς νὰ τοῖς ὁρίσῃ σταθερὸν ὅριον.

[1] Αἱ ἀγγλικαὶ ὀνομασίαι τῶν ἀναφερομένων δικαστικῶν ἀξιωμάτων εἰσί: Solictors, attorneys. cherifs, huissiers. Σ.Μ.

Οὕτως ἐφθάσαμεν εἰς τὸν 25ον βαθμὸν τοῦ μήκους πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Μεσημβρινοῦ τῆς Γκρέουνβιτς, τὴν γραμμὴν, τὴν διαχωρίζουσαν ἐφεξῆς τὰς δύο κτήσεις. Τὸ γήπεδον, τὸ κείμενον πρὸς τὸ δυτικὸν τοῦ Μεσημβρινοῦ τούτου, ἔμενε εἰς τὸν Οὐάτκινς, καὶ τὸ γήπεδον, τὸ κείμενον πρὸς ἀνατολάς, ἐδίδετο εἰς τὸν Ἰάκωβον Βανδεργάατ.

«Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον, φαίνεται, ὑπηγόρευσεν εἰς τοὺς δικαστὰς τὴν παράδοξον ταύτην ἀπόφασιν εἶναι ὅτι πραγματικῶς ὁ 25ος οὗτος βαθμὸς τοῦ μήκους διέρχεται ἐπὶ τῶν σχεδίων τοῦ διαμερίσματος, διὰ μέσου τοῦ ἐδάφους, ὅπερ τό κράαλ μου εἶχε κατσλάβει.

»Ἀλλὰ τὸ μεταλλεῖον, οἴμοι! ἔκειτο πρὸς δυσμάς. Ἔλαχε λοιπόν, φυσικῷ τῷ λόγῳ, εἰς τὸν Οὐάτκινς!

»Πάντοτε καί, οὕτως εἰπεῖν, ἵνα δεικνύωσι διὰ στίγματος ἀνεξιτήλου τὴν γνώμην, ἣν ὁ τόπος ἐτήρησε διὰ τὴν παράνομον ταύτην ἀπόφασιν, καλοῦσι πάντοτε τὸ μεταλλεῖον τοῦτο: Βανδεργάατ — Κόπζ.

»Ἔ! λοιπόν, κύριε Μερέ, δὲν ἔχω ὀλίγον τὸ δικαίωμα νὰ λέγω, ὅτι οἱ Ἄγγλοι εἶναι *κατεργαρέοι*; εἶπεν ὁ γέρων Βοηρός, περαιῶν τὴν ἀληθεστάτην αὐτοῦ ἱστορίαν.

VI

ΗΘΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΣ

Τὸ θέμα τοῦτο τῆς συνδιαλέξεως, θὰ ὁμολογήσητε, οὐδόλως ἦτο εὐχάριστον διὰ τὸν νεαρὸν μηχανικόν. Δὲν ἠδύνατο παντάπασι νὰ ἀρέσκηται εἰς τοιαύτας πληροφορίας περὶ τῆς τιμιότητος τοῦ ἀνθρώπου, ὃν ἐπέμενε νὰ θεωρῇ ὡς τὸν μέλλοντα πενθερόν του. Ὥστε ἐσυνείθισεν ἀμέσως νὰ θεωρῇ τὴν γνώμην τοῦ Βανδεργάατ περὶ τῆς ὑποθέσεως Κόπζ, ὡς ἰδέαν σταθερὰν διαδίκου, ἥτις ἔπρεπε πολὺ νὰ περιεστέλλετο.

Ὁ Οὐάτκινς, εἰς ὃν ἀνέφερεν ἡμέραν τινὰ δύο λέξεις περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀφοῦ ἀνεκάγχασεν, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἐκτύπησε διὰ τοῦ λιχανοῦ τὸ μέτωπον, σείων τὴν κεφαλὴν ὡς διὰ νὰ σημάνῃ, ὅτι τὸ λογικὸν τοῦ γέροντος Βανδεργάατ ἔφευγεν ἐπὶ μᾶλλον! Δὲν ἦτο δυνατόν, πραγματικῶς, νὰ μὴ ἐσκέφθη ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀδαμαντοφόρου μεταλλείου, ἄνευ ἀποχρώντων λόγων, ὅτι ἦτο ἰδιοκτησία του. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτά, τὰ δικαστήρια ἐπείσθησαν, ὅτι ἔχει ἄδικον, ἐκτὸς δὲ τούτου, δὲν ἐφαίνετο πιστευτὴ ἡ μὴ ὑπὸ τῶν δικαστῶν παραδοχὴ τῆς κάλλιον ἀποδειχθείσης θεωρίας. Ἰδοὺ τί καθ' ἑαυτὸν ἔλεγεν ὁ νεαρὸς μηχανικός, ὅπως, δικαιολογούμενος ἀπέναντι ἑαυτοῦ, διατηρεῖ σχέσεις μετὰ τοῦ Οὐάτκινς, ἀφοῦ ἔμαθε τί ἐφρόνει περὶ αὐτοῦ ὁ Ἰάκ. Βανδεργάατ.

Ἕτερος γείτων τῆς κατασκηνώσεως, παρὰ τῷ ὁποίῳ ὁ Κυπριανὸς ἠρέσκετο ὡσαύτως νὰ πηγαίνῃ, εὐκαιρίας δοθείσης, διότι ἐν αὐτῷ ἐπανεύρισκε τὴν ζωὴν τοῦ Βοηροῦ, ἐν ὅλῃ τῇ παραδόξῳ της χροιᾷ, ἦτο εἷς ἀγρονόμος ὀνόματι Μαθιὸς Πραιτώριος, λίαν γνωστὸς παρ' ἅπασι τοῖς μεταλλευταῖς τῆς Γρικαλάνδης.

Καίτοι μόλις τὸ τεσσαρακοστόν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγων ὁ Μαθιὸς Πραιτώριος, καὶ οὗτος ἐπίσης εἶχεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον περιπλανηθῆ ἐν τῇ εὐρείᾳ πεδιάδι τοῦ ποταμοῦ Ὀράνζη πρὶν ἢ ἔλθῃ καὶ ἀποκατασταθῇ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ἀλλ' ὁ νομαδικὸς αὐτὸς βίος δὲν ἔσχεν ἐπ' αὐτοῦ ὡς ἀποτέλεσμα, ὅπως διὰ τὸν γέροντα Ἰάκωβον Βανδεργάατ, τὸ ἰσχναίνειν καὶ τὸ ὀργίζεσθαι. Αὕτη τὸν ἐφόβισε μᾶλλον καὶ τὸν ἐπάχυνε μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ περιπατῇ! Κάλλιστα ἠδύνατό τις νὰ τὸν παρομοιάσῃ πρὸς ἐλέφαντα.

Πάντοτε σχεδὸν καθήμενος ἐπὶ ὑπερμεγέθους ξυλίνης ἕδρας, κατασκευασθείσης ἐπίτηδες διὰ νὰ τοποθετῇ τὰ *μεγαλοπρεπῆ* μέλη του ὁ Μαθιὸς Πραιτώριος, δὲν ἐξήρχετο ἢ ἐφ' ἁμάξης ἐν εἴδει ὀχήματος καθισματοφόρου, ἐκ λίσγου, ἐζευγμένου εἰς γιγαντώδη στρουθοκάμηλον. Ἡ εὐχέρεια, μεθ' ἧς τὸ μακρόταρσον πτηνὸν ἔσυρεν ὄπισθέν του τὸν μέγαν ἐκεῖνον ὄγκον, δύναται νὰ παράσχῃ ἀσφαλῶς ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τῆς δυνάμεως τῶν μυῶνων του.

Ὁ Μαθιὸς Πραιτώριος ἤρχετο συνήθως εἰς τὴν κατασκήνωσιν, ἵνα συνάψῃ μετὰ τῶν καπήλων ἀγοράν τινα λαχάνων. Ἦτο παρ' αὐτοῖς λίαν δημοφιλής, ἄν καὶ ἀληθῶς ἡ δημοτικότης του δὲν ἦτο καὶ πολὺ ἐπίφθονος, καθότι ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου δειλίας του. Διὸ οἱ μεταλλευταὶ διεσκέδαζον, ἐμβάλλοντες αὐτὸν εἰς τρομεροὺς φόβους καὶ λέγοντες αὐτῷ *χίλιες τρέλλες*.

Ὁτὲ μὲν τῷ ἀνήγγελλον ἐπικειμένην εἰσβολὴν τῶν Βασσούτων ἢ τῶν Ζουλοῦ. Ἄλλοτε δέ, παρόντος αὐτοῦ, προσεποιοῦντο ὅτι ἀνεγίνωσκον ἐν τινι ἐφημερίδι νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐπεβάλλετο ποινὴ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν Βρεττανικῶν κτήσεων κατὰ παντός, ὅστις θ' ἀπεδεικνύετο, ὅτι εἶχε περισσότερα τῶν 300 λιρῶν. Ἢ ἄλλοτε τῷ ἔλεγον, ὅτι κύων λυσσῶν ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ὁδὸν Δριεσφοντάϊν, καὶ ὁ δυστυχὴς Μαθιός, ὅστις ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ λάβῃ ἐκείνην τὴν ὁδὸν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του, εὕρισκε χιλίας προφάσεις, ὅπως παραμείνῃ ἐν τῇ κατασκηνώσει.

Ἀλλ' οἱ χιμαιρικοὶ οὗτοι φόβοι οὐδὲν ἦσαν ἀπέναντι τοῦ ἀληθοῦς τρόμου, ὃν εἶχε, μὴ ἴδῃ ἀνακαλυπτόμενον μεταλλεῖόν τι ἀδαμάντων ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ του. Ἐκ τῶν προτέρων ἀναπαρίστα τὴν φοβερὰν εἰκόνα τῶν μελλόντων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ συμβῶσιν, ἐὰν ἄνθρωποι ἄπληστοι, ἁρπάζοντες τὸν λαχανόκηπόν του, ἀνατρέποντες τὰ ἄνδηρά του, ἤρχοντο εἰς ἐπίμετρον, ὅπως τοῦ ἀφαιρέσουν τὴν ἰδιοκτησίαν. Διότι πῶς ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ἡ τύχη του δὲν θὰ ἦτο ὁμοία τῆς τοῦ Βανδεργάατ! Οἱ Ἄγγλοι θὰ ἠδύναντο κάλλιστα νὰ εὕρωσι λόγους, ὅπως ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ γῆ του ἀνῆκεν εἰς ἐκείνους.

Αἱ ἀπαίσιαι αὗται σκέψεις, περιελισσόμεναι ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτου, ἐπροξένουν θάνατον εἰς τὴν ψυχήν του. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν παρετήρει κανένα «prospecteur»,[1] περιφερόμενον πέριξ τῆς κατοικίας του, ἔχανε τὴν πρὸς φαγητὸν ἢ πόσιν ὄρεξίν του! Καὶ ἐν τούτοις αἰωνίως ἐπαχύνετο.

Εἷς τῶν ἀμειλικτοτέρων πειρακτῶν του ἦν ἤδη ὁ Ἀννίβας Πανταλάκκης. Ὁ κακὸς οὗτος Νεαπολιτάνος — ὅστις, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἐφαίνετο εὐδοκιμῶν, διότι εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διαμερίσματός του τρεῖς Κάφρους, καὶ ἐπεδείκνυε τὸν μεγαλήτερον ἀδάμαντα ἐμπρὸς εἰς τὴν *μπλοῦζάν* του — εἶχεν ἀνακαλύψῃ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ δυστυχοῦς Βοηροῦ. Οὕτω παρεῖχεν αὐτῷ, ἅπαξ τοὐλάχιστον τῆς ἑβδομάδος, τὴν ἥκιστα ἀστείαν εὐχαριστησιν νὰ μεταβαίνῃ, ὅπως καταμετρήσῃ ἢ σκάψῃ τὴν γῆν εἰς τὰ πέριξ τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ Πραιτωρίου.

Ἡ ἰδιοκτησία αὕτη ἐπεξετείνετο μέχρι τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Βάαλ. δύο μίλλια περίπου ὑπερθεν τῆς κατασκηνώσεως καὶ περιελάμβανε γήπεδα ἐκ προσχώσεως, ἅτινα ἠδύναντο νὰ ὦσιν ὄντως ἀδαμαντοφόρα, ἄν καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδὲν ἔτεινε νὰ ἀποδείξῃ τοῦτο.

Ὁ Ἀννίβας Πανταλάκκης, διὰ νὰ ἐπιτυγχάνῃ πλειότερον ἡ ἀνόητος αὕτη κωμῳδία, ἐφρόντιζεν ὅπως τὸν βλέπουν, τοποθετούμενος ἀντικρὺ αὐτῶν τῶν παραθύρων τοῦ Μαθιοῦ Πραιτωρίου καὶ συμπαραλαμβάνων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συντρόφους τού τινας, ἵνα τοῖς παράσχῃ τὴν διασκέδασιν τοῦ ἐμπαιγμοῦ τούτου.

Ἔβλεπέ τις τότε τὸν δυστυχῆ, ἡμίκρυπτον ὄπισθεν τοῦ βαμβακίνου παραπετάσματός του, μετ' ἀδημονίας παρακολουθοῦντα πᾶσαν κίνησιν αὐτῶν, κατασκοπεύοντα τὰς χειρονομίας των, ἕτοιμον νὰ δράμῃ καὶ ζεύξῃ τὴν στρουθοκάμηλόν του, διά νὰ ὑπεκφύγῃ, ἐὰν ἐνόμιζεν ὅτι ἠπειλεῖτο δι' εἰσβολῆς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας του.

Ἄλλως, διατί νὰ ἔχῃ τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς ἕνα τῶν φίλων του, ὅτι ἐτήρει νυχθημερὸν ἐζευγμένον τὸ ὑποζύγιόν του πτηνόν, καὶ τὸ κιβώτιον τοῦ θραυιοφόρου ὀχήματός του πλῆρες ζωοτροφιῶν, ὅπως ἢ εἰς κατάστασιν νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ πρῶτον ἀποφασιστικὸν σύμπτωμα;

— Θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς Βούσμεν, πρὸς νότον τοῦ Λιμποπό! ἔλεγεν. Εἶναι δέκα χρόνια ποῦ ἔκαμνα μὲ αὐτοὺς τὸ ἐμπόριον τοῦ ἐλεφαντόδοντος, καὶ προτιμῶ ἑκατὸ φορᾶς, σᾶς τὸ βεβαιῶ, νὰ εὑρίσκωμαι μέσ' 'ς τοὺς ἀγρίους, 'ς τὰ λιοντάρια καὶ 'ς τὰ τσακάλια, παρὰ νὰ ἦμαι μὲ τοὺς ἀχόρταγους αὐτοὺς Ἄγγλους.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ ἔμπιστος τοῦ δυσμενοῦς τύχης ἀγροκόμου — κατὰ τὴν ἀπαράβατον συνήθειαν παντὸς ἐμπίστου — δὲν εἶχεν ἄλλο τι νὰ κάμῃ ἢ νὰ διασαλπίσῃ τὰ σχέδιά του! Περιττὸν δὲ νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ Ἀννίβας Πανταλάκκης ἐπωφελεῖτο ἐκ τούτου, πρὸς μεγάλην θυμηδίαν τῶν μεταλλευτῶν τοῦ Κόπζ.

Ἕτερον σύνηθες θῦμα τῶν πονηρῶν ἀστειοτήτων τοῦ Νεαπολιτάνου τότε ἦτο, ὡς καὶ ἄλλοτε, ὁ Κινέζος Λί.

Καὶ αὐτὸς ἐπίσης ἦτο ἐγκατεστημένος εἰς τὸ Βανδεργάατ Κόπζ, ἔνθα λιτῶς διετήρει γναφεῖον, καὶ γνωρίζομεν πόσον τὰ τέκνα τοῦ Οὐρανίου Κράτους ἐπιδίδουσιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο τοῦ γναφέως.

Πράγματι, τὸ περιλάλητον ἐρυθρὸν ἐκεῖνο κιβώτιον, ὅπερ εἶχε τόσον ζαλίσει τὸν Κυπριανὸν κατὰ τὰς πρώτας τοῦ ἀπὸ Ἄκρας εἰς Γρικαλάνδην ταξειδίου του ἡμέρας, δὲν περιεῖχεν ἄλλο τι, ἢ ψήκτρας, σόδαν, πλάκας σάπωνος καὶ Ἰνδικὸν (λουλάκι). Ἐν συνόλῳ δὲν ἐχρειάζετο τίποτε περισσότερον δι' ἕνα Κινέζον εὐφυᾶ, ὅπως σχηματίσῃ περιουσίαν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην!

Τῇ ἀληθείᾳ, ὁ Κυπριανὸς δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ γελάσῃ, ὅταν συνήντα τὸν Λί, πάντοτε σιγηλὸν καὶ ἐπιφυλακτικόν, φορτωμένον τὸ μέγα καλάθιόν του τῶν ἀσπρορρούχων, ἅτινα ἐκόμιζεν εἰς τοὺς πελάτας του.

Ἀλλ' ὅ,τι ἀπήλπιζεν αὐτὸν ἦτο ὅτι ὁ Ἀννίβας Πανταλάκκης ἐφέρετο πράγματι ἀγρίως πρὸς τὸν πτωχὸν διάβολον. Τῷ ἔρριπτεν φιάλας ἐκ μελάνης εἰς τὸ *κοφίνι* τῆς *ἀλησσίβας* ἐμήκυνε τὰ σχοινία παρὰ τὴν θύραν του, διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ πέσῃ, τὸν ἐκάθιζεν ἐπὶ τοῦ θρανίου του, ἐμπήγων μάχαιραν εἰς τὴν πτυχὴν τοῦ ἐνδύματός του. Πρὸ πάντων, δὲν ἔπαυεν ὁσάκις τῷ ἐπαρουσιάζετο περίστασις, νὰ τοῦ δίδῃ μία *κλωτσιὰν* εἰς τοὺς μηρούς, ἀποκαλῶν αὐτὸν «ἄπιστο σκυλί»! καὶ ἐὰν δὲ τῷ ἐχορήγει τὴν πελατείαν του, ἔπραττε τοῦτο διὰ νὰ ἀσκῆται ἑβδομαδιαίως εἰς τὸ γύμνασμα τοῦτο. Οὐδέποτε εὕρισκε τὰ ἀσπρόρρουχά του καλῶς λευκάσμενα. καίτοι ὁ Λὶ τὰ ἔπλενε καὶ τὰ ἐσιδέρωνε λαμπρά. Διὰ τὴν ἐλαχίστην σφαλερὰν πτυχήν, τὸν ἔπιαναν φοβεροὶ θυμοὶ καὶ ἐξυλοκόπει τὸν δυστυχῆ Κινέζον, ὡς νὰ τὸν εἶχε *σκλάβον*.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ βάναυσοι ἀστειότητες τῆς κατασκηνώσεως· ἀλλ' ἐνίοτε, κατήντων τραγικαί. Ἐάν, λόγου χάριν, συνέβαινε Μαῦρός τις, ὑπάλληλος ἐν τῷ μεταλλείῳ, νὰ κατηγορηθῇ ἐπὶ κλοπῇ ἀδάμαντος, πάντες ἐνόμιζον καθῆκον των νὰ συνοδεύσουν τὸν ἔνοχον ἐνώπιον τοῦ ἄρχοντος, ἀφοῦ προηγουμένως τὸν ἐγρονθοκόπουν οὕτως, ὥστε ἑάν, ἐκ συμπτώσεως, ὁ δικαστὴς ἠθώου τὸν κατηγορούμενον, τὰ γρονθοκοπήματα τῷ ἔμενον πάντοτε εἰς λογαριασμόν του! Πρέπει ἄλλως τε νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐν παραπλησίᾳ περιπτώσει, αἱ ἀθωώσεις ἦσαν σπάνιαι. Ὁ δικαστὴς εὐκολώτερον ἐξέδιδε καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, παρ' ὅσον κατέπινε ἓν τέταρτον ἀλιπάστου πορτοκαλλίου — ἑνὸς τῶν ἀγαπητοτέρων φαγητῶν τοῦ τόπου. Ἡ δὲ ἀπόφασις ἐπέβαλλε συνήθως καταδίκην ἐπὶ δεκαπενθήμερον καταναγκαστικὰ ἔργα καὶ εἰκοσάδα πληγῶν διὰ τῆς *cat of nine tails*, ἢ «γαλῆς μὲ ἐννέα οὐράς», εἶδος μάστιγος ὀζώδους, ἧς ποιοῦνται ἔτι χρῆσιν ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ καὶ ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς κτήσιν, ὅπως μαστιγώσι τοὺς φυλακισμένους.

Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἔγκλημά τι, ὅπερ οἱ μεταλλευταὶ συνεχώρουν ἔτι ὀλιγώτερον ἀσμένως τοῦ τῆς κλοπῆς· τὸ τῆς κλεπτοποδοχῆς.

Οὐάρντ, ὁ Γιάνγκης, ἀφικόμενος εἰς Γρικαλάνδην, ταὐτοχρόνως μετὰ τοῦ μηχανικοῦ, ἐπεχείρησεν ἡμέραν τινὰ τὸ σκληρὸν πείραμα νὰ ἀγοράσῃ ἀδάμαντας παρά τινος Κάφρου.

[1] Καλοῦσιν οὕτω τοὺς μεταβαίνοντας πρὸς ἀναζήτησιν μεταλλικῆς θέσεως ἢ πολυτίμων λίθων, εἴτε ἀφιεμένους εἰς τὴν τύχην μὴ συναντήσωσιν, εἴτε ἐνεργοῦντας διὰ συστηματικῶν καταμετρήσεων.

(Ἕπεται συνέχεια)

Ο ΛΕΚΑΙΝ ΕΝ ΠΡΟΒΗΓΚΙΑι

— Κατηραμένον ἐπάγγελμα! Πάντοτε εὑρίσκομαι εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου· παριστῶ διαδοχικῶς τὸν χωρικὸν ἢ τὸν στρατιώτην, τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸν κλέπτην· φέρω ἐπιστολὴν ἢ παρουσιάζω δηλητήριον· ἀκούω μεγάλας φράσεις καὶ ἀποκρινομαι διὰ μονοσυλλάβων· κύπτω τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν περικεφαλαίαν, τὴν δὲ ράχιν ὑπὸ τὴν ράβδον· παριστῶ πάντοτε εὐήθη πρόσωπα καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς μὲ θεωροῦσιν ὡς σκύβαλον τῆς ἀνθρωπότητος· ἰδοὺ ἐν συνόλῳ ἡ ἐνασχόλησίς μου, ἰδοὺ ὁ βίος μου, τὸν ὁποῖον πρὸ τεσσάρων ἐτῶν διάγω, ἄνευ δόξης καὶ ὠφελείας, μὴ κερδαίνων εἰμὴ γλισχρότατον μισθόν, ἐμποδίζοντά με τὸ πολὺ ν' ἀποθάνω τῆς πείνης.

Οὕτως ὡμίλει περὶ μεσονύκτιον κακότυχός τις μόλις πρὸ μικροῦ ἐξελθὼν τοῦ θεάτρου τῆς Μασσαλίας, καὶ δρομαίως σπεύδων πρὸς τὴν κατοικίαν του, ὅπως ἀποφύγῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ραγδαίαν βροχήν. Μετ' ἀρκετὸν δὲ δρόμον ἐσταμάτησεν ἔμπροσθεν θύρας οἰκίας ταπεινῆς, καὶ πάλλων διὰ τραγικοῦ κινήματος τὴν κλεῖδα, τὴν ὁποίαν ἐκράτει, ἐβύθισεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ κλείθρου, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἀνῆλθε ψηλαφῶν εἰς τὸ ἀθλιέστατον δωμάτιόν του. Ἀνάψας δὲ κηρίον, εἶδεν ἐπί τινος γωνίας δύο ἔγγραφα, τὰ ἔλαβεν ἀνὰ χείρας καὶ παρατηρήσας αὐτά:

— Καλῶς, ἀνεφώνησε· τὸ μὲν εἶναι κλῆσις, τὸ δὲ ἐπιστολὴ τῆς Ἀνθῆς· τὸ φάρμακον δηλονότι καὶ τὸ ἀντιφάρμακον. Καὶ πρῶτον ἂς ἐπιθεωρήσωμεν τὰς ὑποθέσεις! Τί ἄρά γε ἐμπεριέχει ἡ κλῆσις;.... «Τὴν προσεχῆ Πέμπτην 22 Ἀπριλίου τοῦ 1774, ἡμεῖς κτλ. κοινοποιοῦμεν πρὸς τὸν κύριον Φήλικα Δογάρδ, δραματικὸν ὑποκριτήν, ὅτι . . . . . » Τί διαβολικὸν ὕφος εἶναι αὐτὸ τὸ τῶν γραμματέων τοῦ δικαστηρίου! δὲν ἠδυνήθην ἕως τώρα νὰ συνειθίσω τὰς βαρβάρους αὐτὰς φράσεις. Ἀλλ' εἰς τὸ προκείμενον· τί μὲ κοινοποιοῦσιν; ὅτι τὰ ἐπιπλά μου θέλουσι κατασχεθῆ μεθαύριον. Ἔχει καλῶς! Τὰ ἐπιπλά μου! Οὗτος ὁ κλητὴρ εἶναι αὐλικὸς καὶ ἀχρεῖος κόλαξ! Ἂς ἔλθῃ λοιπὸν εἰς κατάσχεσιν τῶν ἐπίπλων μου, ἀφ' οὗ τὰ ζηλεύει τόσον πολύ, θὰ καταπλαγῇ δὲ περισσότερον ἐμοῦ· διότι ἐλεεινὸς κράββατος, τρίπους τράπεζα, ποτήριον χρησιμεῦον ἀντὶ λυχνίας καὶ πεπαλαιωμένος μανδύας περικαλυπτων τὸ παράθυρον ἀντὶ παραπετάσματος, ἰδοὺ ἡ πολυτέλεια τοῦ Δογὰρδ δραματικοῦ ὑποκριτοῦ. Ὅθεν ὁ μὲν κλητὴρ θὰ χάσῃ ἐπὶ ματαίῳ τὰ ἔξοδά του, ἐγὼ δέ, ὢν τότε ἐλεύθερος, θὰ ὑπάγω νὰ κατακλιθῶ εἰς τὰς λέμβους τοῦ λιμένος. Τί εὐνοϊκὴ σύμπτωσις, τώρα ὅτε προσεγγίζει ἡ ἄνοιξις!

Καὶ διακόψας πρὸς στιγμὴν τὸν μονόλογόν του διὰ σαρκαστικοῦ μὲν γέλωτος, ἀλλὰ καὶ πικροτάτου, ἐξηκολούθησε μὲ ὕφος πράγματι φιλοσοφικόν:

— Πόσον ὑπῆρξα τρελλός! Ἠδυνάμην διαδεχόμενος τὸν πατέρα μου νὰ γίνω συμβολαιογράφος εἴς τι χαρίεν χωρίον τῆς Βουργουνδίας· ἂν ἔκαμνα τοῦτο, ἤθελον ζῇ τοὐλάχιστον εὐδαίμων, ἥσυχος, καὶ μακρὰν πάσης φροντίδος, ἐκδιδων ἀντὶ εὐσυνειδήτου ἀμοιβῆς συμβόλαια γάμων καὶ διαθηκῶν. Ἀλλ' ἐνόμισα τοὐναντίον, ὅτι ἐκλήθην εἰς ὑψηλότερον στάδιον· ὠνειροπόλουν βίον ἀνεξάρτητον καὶ ἔνδοξον· ἡ φιλοδοξία μὲ κατεκυρίευσεν, ἡ δὲ ὁρμὴ τῆς νεότητος μὲ παρέσυρε· διὸ ἐγκατέλιπα τὸ χωρίον μου, καὶ ἔκτοτε τὰ πάντα ἐγένοντο εἰς ἐμὲ ἀθλιότης. Εἴθε ἡ ἐπιστολὴ τῆς Ἀνθῆς νὰ μοῦ παρεῖχε παραμυθίαν τινά!

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐμπεριεῖχε τὰ ἑπόμενα:

«Ὁ πατήρ μου μοὶ εἶπεν, ὅτι ἡ θυγάτηρ ἀρχηγοῦ ὀρχήστρας καθίσταται ἀναξία τοῦ προορισμοῦ της ὑπανδρευομένη πρὸς σέ, ὑποκριτὴν τόσον ἄδοξον. Τούτου ἕνεκα ἐξελέξατο ἄλλον σύζυγον, μουσικοδιδάσκαλον τοῦ αὐλοῦ, ὅστις λαμβάνει τριάκοντα ἓξ λίρας μηνιαῖον μισθόν, ὑμεῖς δὲ ἀπεναντίας διατείνεσθε ὅτι ἔχετε ἐνώπιόν σας μέλλον λαμπρόν, καὶ ὅτι θὰ εὐδοκιμήσητε. Εὐχαρίστως τὸ πιστεύω. Πρὸς τούτοις μὲ παρακαλεῖτε νὰ περιμένω ἀκόμη ἐν ὀνόματι τοῦ ἔρωτος· ἐν ὀνόματι λοιπὸν αὐτοῦ θὰ περιμένω μέχρι τέλους τοῦ μηνός. Ἐὰν δὲ ἕως τότε δὲν ἐπιτύχετε, θὰ ἀναγκασθῶ νὰ νυμφευθῶ τὸν μουσικοδιδάσκαλον τοῦ αὐλοῦ, ὃν ἐγκαρδίως ἀποστρέφομαι. Ὑγιαίνετε».

— Θὰ περιμείνῃ μέχρι τέλους τοῦ μηνός, καὶ ἤδη εὑρισκόμεθα εἰς τὴν 22! . . . Ὁποία τῳόντι ὑπομονή! . . . Δὲν λέγω, ὅτι λείπει ἡ ἀξία· εἶμαι ἐπιμελής, ἔχω θάρρος καὶ συνάμα ζέσιν· πρὸς τοῖς ἄλλοις γνωρίζω ἐκ στήθους τὰ ἐκλεκτότερα τεμάχια ὅλων τῶν τραγῳδιῶν, καὶ μάλιστα τὰ παρέστησα μετ' ἐπιτυχίας εἰς οἰκιακὰς συναναστροφάς· δύναμαι δὲ νὰ εἴπω, οὐχὶ ματαιοφρόνως, ὅτι εἶμαι ὡραῖος νέος, ὡς ἔχων ἀνάστημα μὲν πέντε ποδῶν καὶ ὀκτὼ δακτύλων, χαρακτηριστικὰ δὲ τοῦ προσώπου σύμμετρα καὶ βροντώδη φωνήν. Ὅθεν δὲν στεροῦμαι πλεονεκτημάτων, ὄχι βεβαια! Ἀλλ' ὅ,τι δὲν ἠδυνήθην ἐπὶ ζωῆς μου νὰ τύχω, εἶναι ἡ εὐκαιρία τοῦ νὰ ἐκτυλίξω ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κοινοῦ ὅλα τὰ προτερήματά μου, καὶ διὰ τούτων νὰ καταδείξω, ὅτι ἐγεννήθην δραματικώτατος ὑποκριτής.

Ἂς μὲ δοκιμάσωσι· θ' ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀξίαν μου καὶ θὰ μοῦ προσφέρωσι τὰ πρωτεῖα!

Τὴν ἐπαύριον παρίστα τὸ λαμπρότατον μέρος ἀναλόγως τῆς μικρᾶς του θέσεως. Πρὸς ἐπιτυχίαν μετεχειρίσθη πάντα τὰ εἰς αὐτὸν πρόσφορα μέσα· δυστυχῶς ὅμως ἐσυρίσθη. Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως ἠθέλησε νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ τῆς Ἀνθῆς· ἀλλ' αὐτὴ ἀντὶ πάσης φιλοφρονήσεως τῷ ἔστρεψε τὰ νῶτα. Ἰδού, αἱ γυναῖκες καὶ ἡ ἀστασία των! ἀνέκραξεν ὁ Δογάρδ· δι' ἓν σύριγμα τῆς σκηνῆς ἀπαρνοῦνται τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἠγάπων πιριπαθῶς.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σπουδαία εἴδησις συνετάραττε τὸ θέατρον τῆς Μασσαλίας. Ὁ Λεκαὶν ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ εἰς Προβηγκίαν, ὅπως δώσῃ μερικὰς παραστάσεις. Αὕτη δὲ ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ὁ ἔνδοξος τραγικὸς ὑποκριτὴς περιήρχετο τὴν Μεσημβρινὴν Γαλλίαν, καὶ διὰ τοῦτο περιεμένετο ἀνυπομόνως. Τὸ 1774 ἐχρειάζετό τις τρεῖς ἑβδομάδας ἵνα ὑπάγῃ ἀπὸ Μασσαλίας εἰς Παρισίους. Ὡς ἐκ τούτου ὀλίγοι ἀνελάμβανον τὸ διεξοδικὸν ταξείδιον, καὶ ὀλίγιστοι Προβηγκιανοί, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἔσχον τὴν τύχην νὰ ἴδωσι τὸν Λεκαὶν εἰς τὴν Γαλλικὴν κωμῳδίαν. Τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν ὁ Δογάρδ ἐσυρίσθη ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου ἔλαβεν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Λεκαίν, ἣν ἀνέγνωσεν μεγαλοφώνως ἐν τοῖς παρασκηνίοις, εἰς ἐπήκοον παντὸς τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου. Ὁ ἔνδοξος ὑποκριτὴς τὸν εἰδοποίει, ὅτι ἡ εἰς Προβηγκίαν ἔλευσίς του ἀνεβάλλετο ἐπὶ ὀκτὼ μόνον ἡμέρας· τὸν παρεκάλει δὲ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν συνάδελφόν του τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου τῆς Αἴξ διὰ ταύτην τὴν βραδύτητα· Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ὁ διευθυντὴς καλέσας τὸν Δογάρδ εἶπεν εἰς αὐτόν:

— Φέρε εὐθὺς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ἅμαξαν τῆς Αἴξ καὶ βεβαιώθητι ἐὰν αὔριον ἀναχωρῇ.

Ὁ Δογὰρ δ' ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν γογγύζων ἀλλὰ τοσοῦτον εἶχε ταπεινωθῆ ἕνεκεν τῆς ἀποδοκιμασίας ὥστε, προσβληθείσης τῆς ἀξιοπρεπείας του ἐξέλιπε καὶ ἡ δύναμίς του νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπόν του. Ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξῆλθε. Καθ' ὁδὸν μόνον διηγέρθη ἡ ὑπεριφάνειά του, καὶ πρὸς κατάπαυσίν της ἀφῆκεν ἐλευθέρους τοὺς χαλινοὺς τῆς ὀργῆς του.

— Διὰ ποῖον μὲ ἐκλαμβάνουσιν; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν βαδίζων, ὡς μανιώδης· μὲ ἐκλαμβάνουσιν ἴσως ἀντὶ ὑπηρέτου; Καὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ μοὶ δίδωσι ἐπιστολὰς διὰ νὰ τὰς μεταφέρω εἰς τὴν πόλιν, διότι ἐνίοτε τὰς παρουσιάζω ἐπὶ τῆς σκηνῆς; Τί ἐντροπή! Δύο προσβολαὶ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, καὶ μία ἡ τῆς Ἀνθῆς, τρεῖς. Εἶναι πολύ! καὶ νομίζω ὅτι προτιμώτερον εἶναι νὰ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν . . . . Τί ὠφελεῖ νὰ ζῇ τις ἠναγκασμένος νὰ παλαίῃ διηνεκῶς πρὸς τὴν πτωχείαν καὶ τὸ ἄδηλον τοῦ μέλλοντος; . . . . Ὁ Λεκαίν! ἰδοὺ ὁ εὐτυχὴς ἄνθρωπος, ἄνθρωπος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ζωὴ εἶναι εὐχάριστος! Δόξα, χρυσός, διασκεδάσεις, τιμαί, πάντα εἰς αὐτὸν μόνον εἶναι προσιτά! Ὦ! ἐὰν ἤθελε τὴν πρόσδόν μου... Ἀλλὰ εἰς τὴν τέχνην μας δὲν ὑψοῦται τις εἰμὴ διὰ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ οὐχὶ δι' ἄλλου τινός.

Ἀλλὰ τὸ νέφος τοῦτο τῶν ἀθήμων σκέψεών του διεσκεδάσθη ὑπὸ ἐδάφους φωτοβόλου.

— Ἡ ἔμπνευσις αὕτη εἶναι ἢ οὐρανία ἢ διαβολική, ἀνέκραξεν· ἀλλὰ τί μὲ τοῦτο, καὶ τί δύναμαι νὰ κινδυνεύσω εἰς εἰς ἣν εὑρίσκομαι κατάστασιν. Βεβαίως δὲν δύναμαι νὰ ἐλπίσω βελτίωσιν παρὰ ρίπτων τῶν κύβον τῆς ἀπελπισίας... Ἔλθετε λοιπὸν εἰς βοήθειάν μου, ὦ θάρρος καὶ εὐφυΐα! Ταῦτα σκεφθεὶς ἔσχισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ θέατρον ἀναγγείλας εἰς τὸν διευθυντήν, ὅτι ἐξετέλεσε τὴν ἀποστολήν του. Ἡ δὲ νὺξ ἡ παρέχουσα συμβουλάς, ἐνίσχυσε τὸν τυχοδιώκτην ὑποκριτήν. Ὅθεν τὴν ἐπαύριον, τοῦ ἡλίου μόλις ἀνατείλαντος, ἀνεχώρησε πεζῇ, οὐδὲν ἄλλο φέρων μεθ' ἑαυτοῦ εἰμὴ ῥάβδον. Φθάσας δὲ περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς Αἴξ, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν ἐκεῖ διευθυντὴν τοῦ θεάτρου.

— Λοιπόν! ἀγαπητέ μοι, ἰδοὺ ἐγώ· ἡ ἀκρίβεια εἶναι ἡ κυριωτέρα εὐγένεια. Καὶ βεβαίως σήμερον δὲν μὲ περιμένατε.

— Λάβετε πρῶτον τὴν καλοσύνην, κύριε, νὰ μοὶ εἴπητε ποῖος εἶσθε;

— Ὁ Λεκαίν.

— Ὁ Λεκαίν! Τί! εἶσθε ὑμεῖς. ὁ ἔνδοξος Λεκαίν! Θὰ μὲ συγχωρήσητε βέβαια διότι σᾶς ἐδέχθην τόσον ἀπρεπῶς· οὐχ ἧτον ἀμφέβαλα ὅτι...

— Ὅτι ὁ Λεκαὶν θὰ ἐπαρουσιάζετο ὑπὸ τοιαύτην μικρὰν συνοδείαν; Τοῦτο διενοήθητε. Ὡς πρὸς τοῦτο ἔχετε δίκαιον, καὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι μοναδικὸν τῷ ὄντι. Ἡ τοιαύτη ἐμφάνησίς μου δεικνύει, ὅτι ἀπαίσιόν τι μοὶ συνέβη. Φαντασθῆτε, ἀγαπητέ μου ὅτι ἔλαβα τὴν δυστυχίαν ν' ἀπαντήσω καθ' ὁδὸν τὸν Γασπαρὶ δὲ Βὲς καὶ τὴν συμμορίαν του, οἵτινες μ' ἐγύμνωσαν ὁλοσχερῶς, ἀφαιρέσαντες καὶ τὰ χρήματά μου, εἴκοσι χιλιάδας λίρας, τὰς ὁποίας ἐκέρδησα εἰς Λυών, καὶ ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἱματισμῶν, ἅτινα ἤξιζαν περισσότερον τῶν δέκα χιλιάδων σκούδων. Ἡ ἅμαξά μου συνετρίβη ὑπὸ τῶν κακούργων, ὁ δὲ ὑπηρέτης μου ἔκρινε καλὸν νὰ δραπετεύσῃ. Πιστεύσατε ὅτι ἀκόμη τρέχει. Ἰδού, ἀγαπητέ μου κύριε, εἰς ποίαν δυσάρεστον θέσιν οἱ λῃσταί, οἵτινες λυμαίνονται τὸν ὡραῖόν σας τόπον, ἔφεραν τὸν πρῶτον τραγικὸν ὑποκριτὴν τῆς ἐποχῆς.

Ὁ διευθυντὴς συνελυπήθη τὸν ἔνδοξον ὑποκριτὴν καὶ πρὸς ἐκδούλευσιν τῷ προσέφερε προκαταβολὴν ἀξιόλογον ἐπὶ τῶν μελλουσῶν παραστάσεών του. Ὁ Δογάρδ ὑπερευχαριστηθεὶς ἐδέχθη τὴν προσφοράν. Μετὰ μίαν ὥραν ὅλη ἡ πόλις ἐγνώριζε τὴν ἄφιξιν καὶ τὰς περιπετείας τοῦ Λεκαίν. Πανταχοῦ τῆς πόλεως διηγοῦντο τίνι τρόπῳ μεταξὺ Ἀβενιῶνος καὶ Ὄργον, συνελήφθη ὑπὸ τοῦ Γάσπαρ δὲ Βές, ὅστις τοῦ ἀφῄρεσεν ἑκατὸν χιλιάδας ἀργυρῶν σκούδων. Τούτου ἕνεκα, πολυάριθμοι ἐγένοντο καὶ αἱ ἐπισκέψεις καὶ αἱ ἐκδουλεύσεις πρὸς τὸν Λεκαίν. Ὁ μὲν ἱππότης δὲ Καστελλὰν τῷ ἔπεμψε τὸν θαλαμηπόλον του ἵνα τὸν ὑπηρετῇ, πλεῖστοι δὲ εὐγενεῖς ἔθεσαν τὸ βαλάντιόν των εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ο... εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου καθ' ὅλην τὴν ἀπόκρεων ἐδίδοντο παραστάσεις τραγῳδιῶν, τῷ προσέφερε τοὺς διαφόρους ἱματισμοὺς τῶν εὐγενῶν του ὑποκριτῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐλθὼν ἔλαβε τὴν κατάθεσίν του, καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ μεταχειρισθῇ αὐστηρότατα μέτρα πρὸς καταδίωξιν τῶν λῃστῶν, καὶ τὸν διεβεβαίωσεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ τῷ ἐπιστραφῶσι πάντα τὰ κλαπέντα.

Ὅτε ὁ Δογὰρδ ἐστολίσθη ὑπὸ τοῦ θαλαμηπόλου τοῦ ἱππότου καὶ ἐνεδύθη τὰ πλούσια φορέματα, ἅτινα εὐγενῶς τῷ ἐδανείσθησαν, ἀνέλαμψαν τὰ πλεονεκτήματά του. Μέγα πλῆθος συνηθροίσθη εἰς τὰς ὁδούς, ἵνα ἴδωσιν αὐτὸν διευθυνόμενον εἰς τὸ θέατρον χάριν δοκιμῶν· πάντες οἱ φιλοπερίεργοι, μάλιστα τὸ γυναικεῖον φῦλον, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἦσαν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας του.

— Καλῶς ἔπραξα, εἶπεν ὁ διευθυντής, ὅτ σᾶς παρέστησα ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ὡραῖον, εὐγενῆ, ἐνῷ τοὐναντίον διϊσχυρίζοντο, δὲν γνωρίζω εἰς τί βασιζόμενοι ὅτι εἶσθε κοντός, χονδρὸς καὶ ἄσχημος· τριπλῇ τῇ ἀληθείᾳ συκοφαντία!

— Δὲν ἐγνωρίσατε, ἀγαπητέ μου, ὅτι ἡ ἀξία ἔχει τοὺς ἐχθρούς της; Ὑπάρχει ἄσημός τις συγγραφεύς, ὀνόματι Μαρμοντέλ, ὅστις μὲ φθονεῖ, διότι εὐαρεστοῦμαι ἐνίοτε νὰ ἐπιδιορθόνω τοὺς στίχους του· αὐτὸς μ' ἐξεικόνισε διὰ τοιούτων χρωμάτων. Εὐτυχῶς ὅμως, ἀρκεῖ νὰ παρουσιασθῶ ἅπαξ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἵνα διασκεδάσω τὸ ψεῦδος καὶ μηδενίσω τὴν συκοφαντίαν.

— Τί θέλετε νὰ παραστήσητε κατὰ πρῶτον;

— Ὅ,τι θελήσετε· βεβαίως γνωρίζετε τὸ πρόγραμμα τῶν τραγῳδιῶν μου· κοινοποιήσετε τὸν Βενοελὰς καὶ τὸν Βρετανικόν, ἐὰν σᾶς συμφέρῃ.

— Δύο τραγῳδίας, καὶ δὲν φοβεῖσθε μήπως ἀπαυδήσητε;

— Ἐγώ; ἀστειεύεσθε! εἶμαι συνειθισμένος. Τὸν παρελθόντα μῆνα, εἰς Παρισίους παρέστησα τριάκοντα πράξεις ἀλληλοδιαδόχως.

(Ἕπεται τὸ τέλος). **Μωϋσῆς.**

ΣΥΜΠΛΗΡΩΤΙΚΑ ΠΕΡΙ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

Κύριε διευθυντὰ τῆς «Φύσεως»,

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὅσων ἐδημοσιεύσατε ἐν τῷ ἀξιολογωτάτῳ ὑμῶν περιοδικῷ περὶ καταστροφῆς τοῦ ναυάρχου Φραγκλίνου καὶ ἐξαφανίσεως παντὸς ἴχνους αὐτοῦ καὶ τῶν πληρωμάτων του ἐν τῇ ἀνὰ τὸν βόρειον Πόλον ἐκδρομῇ αὐτοῦ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ποστείλω ἀμερικανικὰς σχετικὰς πληροφορίας, ἃς ἐσταχυολόγησα ἐκ διαφόρων πηγῶν καὶ αἵτινες μολονότι διευκρινίζουσιν ἀρκούντως τὴν θέσιν τῆς καταστροφῆς, τὴν ἐποχὴν καὶ τινας περιέργους λεπτομερείας, ἐν τούτοις πραγματικῶς δι' ἔλλειψιν αὐθεντικῶν πειστηρίων, ὡς ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Φύσεως» ὀρθῶς ἀναφέρετε, ἡ ἱστορία πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ ἔτι εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν γεγονότων τούτων.

Εἰ εὐαρεστεῖσθε δὲ δημοσιεύσατε καὶ τὰ κατωτέρω εἰς τὸ ἀξιότιμον σύγγραμμά σας χάριν τῶν πολυαρίθμων συνδρομητῶν τῆς φιλτάτης «Φύσεως».

Διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως

Ν. Κ.

Λέγεται, ὅτι ὁ διάσημος θαλασσοπόρος Φραγκλῖνος ἀπώλετο μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ πλοίων τὸ «*Ἔρεβος*» καὶ ὁ «*Τρόμος*» εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ ποταμοῦ τοῦ Μεγάλου Ἰχθύος (Le Back). Ὁ Rae, ὁ Mac-Clintok καὶ ὁ Χὰλ κατέδειξαν τὴν μοιραίαν ἔκβασιν τῆς ἀξιομνημονεύτου ταύτης θαλασσοπλοίας ἐν ταῖς παγετώδεσι χώραις, ταῖς μᾶλλον ἴσως ψυχραῖς τῶν βορείων ἐκείνων μερῶν.

Ὁ δὲ κ. Schwatka, μέλος τοῦ ἀμερικανικοῦ ναυτικοῦ, περιέγραψεν ὁριστικῶς καὶ τρόπῳ τινὶ ἀναμφιλέκτῳ τὰς τελευταίας φάσεις τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ Φραγκλίνου καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ. Ὁ δὲ κόμις κ. Τουρὲν ἔν τινι αὐτοῦ λαμπρᾷ ἐκθέσει, ἀναγνωσθείσῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου τῆς Γεωγραφίας, παρετήρησε τὰ ἑξῆς: «Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σὶρ Τζὼν Φραγκλίνου, γενομένῳ τῇ 7 Ἰουνίου 1847, τὴν διοίκησιν τῶν πλοίων ἀνέλαβεν ὁ πλοίαρχος Κροζιέ. Τῇ 22 Ἀπριλίου 1848 τὰ πληρώματα τοῦ *Ἐρέβους* καὶ τοῦ *Τρόμου*, ἐλαττωθέντα εἰς 105 ἄνδρας, ἐγκατέλιπον τὰ πλοῖα, καταβεβλημένα δὲ ὑπὸ τοῦ σκορβούτου καὶ κωλυόμενα ὑπὸ τῶν ἀποσκευῶν των ἐβάδιζον πολὺ βραδέως καὶ κοπιαστικῶς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀποδεκατισθέντα ὑπὸ τῆς νόσου καὶ τῆς πείνης, συνηντήθησαν ὑπὸ τῶν Ἐσκιμώων, οἵτινες, ἀφοῦ τοὺς συνέδραμον, τοὺς ἐγκατέλειψαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὅρμου Οὐάσιγκτων. Μερικοὶ ἐκ τῶν δυστυχῶν τούτων φαίνεται, ὅτι διενοήθησαν νὰ διαβῶσι τὸν πορθμὸν τοῦ Σιμψωνος, ἀλλ' ἔφθασαν πολὺ ἀργά, ὅπως πραγματοποιήσωσι τὴν διάβασιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν πάγων. Τὸν χειμῶνα οἱ ἐπιζήσαντες διέβησαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐξηντλημένοι καὶ ἐλεεινοὶ ἀπέθανον οἰκτρῶς εἰς τὸ Starvation Cove. Ἦσαν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, δέκα τὸν ἀριθμὸν καὶ εἶχον φέρει μεθ' ἑαυτῶν τὰ ἔγγραφα, τὰ ἡμερολόγια, τὰ βιβλία τῶν πλοίων καὶ τὰ ἐργαλεῖα, ἅτινα πάντα συναπωλέσθησαν.

Ὁ ὑποπλοίαρχος Schwatka ἐν ἔτει 1878 καὶ 1879 διέλυσε πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐκ τῆς ἐκδρομῆς τοῦ Φραγκλίνου πηγαζόντων ἐγγράφων. Ἡ γεωγραφία ὀφείλει αὐτῷ καὶ ἑτέρας σπουδαίας ἀνακαλύψεις, ἐπανορθώσεις κτλ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΤΟ ΒΥΤΙΟΝ ΚΑΙ Η ΦΙΑΛΗ

Ἐὰν σᾶς δώσωσι βυτίον πλῆρες οἴνου—οὐχὶ βεβαίως δωρεὰν—καὶ φιάλην κενήν, καὶ σᾶς προτείνωσι νὰ πληρώσητε οἴνου τὴν φιάλην, διὰ τῆς ἄνωθι μεγάλης ὀπῆς τοῦ βυτίου, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῆτε ἐργαλεῖον ἢ ὅ,τι δήποτε ἄλλο μέσον ἢ μόνην τὴν φιάλην, πῶς θὰ κατορθώσητε τοῦτο ;

Ἐπὶ ματαίῳ θὰ συλλογισθῆτε ἐπὶ πολλὰς ὥρας καὶ ἀνωφελῶς θὰ κοπιάσητε, ἂν δὲν καταφύγητε εἰς τὴν πειραματικὴν ἐπιστήμην, δι' ἧς καὶ μόνης θὰ φθάσητε εἰς τὸ ἀκόλουθον φυσικὸν συμπέρασμα.

Πληρώσατε τὴν κενὴν φιάλην σας δι' ὕδατος, καὶ μετὰ τοῦτο ἀφοῦ πρότερον καλύψητε πρὸς στιγμὴν διὰ τοῦ μεγάλου δακτύλου σας τὴν ὀπὴν τῆς φιάλης, ἵνα μὴ ἐκρεύσῃ τὸ ὕδωρ, ἀνατρέψατε αὐτὴν καὶ βυθίσατε δι' ἐπιτηδείας κινήσεως τὸν λαιμὸν τῆς φιάλης ἐντὸς τῆς ὀπῆς τοῦ βυτίου, ὅπερ ἀναντιρρήτως δέον νὰ ᾖ ἐντελῶς πλῆρες οἴνου.

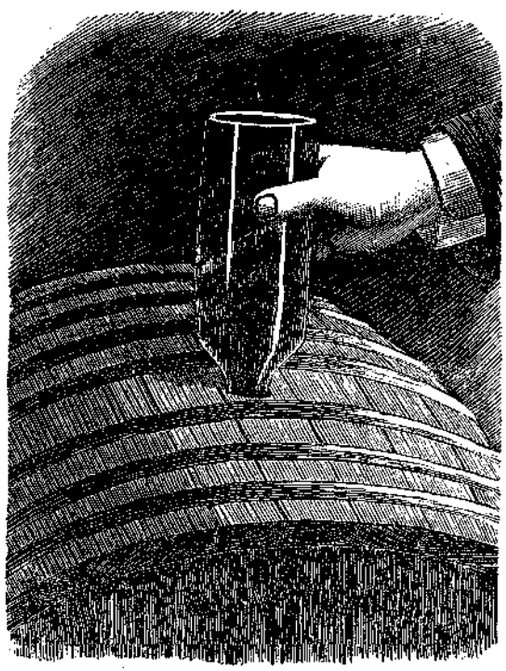

Τούτου γενομένου, ἀφήσατε ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τὴν φιάλην ἐπί τινα δευτερόλεπτα, ὡς ἐνδείκνυσιν ἡ ἔναντι ἡμετέρα εἰκών, καὶ θὰ ἴδητε ἀνεπαισθήτως τὸν οἶνον, ὡς ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ ἐν τῇ φιάλῃ εὑρισκόμενον ὕδωρ, ὅπερ ἀφ' ἑτέρου ὡς βαρύτερον τοῦ οἴνου θὰ κατέλθῃ ἐν τῷ βυτίῳ.

Ἐγείρατε τότε ταχέως καὶ ἐπιτηδείως τὴν φιάλην σας ἀπὸ τοῦ βυτίου, ὡς ἐπράξατε πρίν, τιθέντες ἐν ταὐτῷ τὸν δάκτυλόν σας ὑπὸ τὴν ὀπὴν τῆς φιάλης, καὶ μετ' ἀπορίας θὰ ἴδητε ταύτην πλήρη καθαροτάτου οἴνου. Φ. Π.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

132. Αἴνιγμα.

Νησὶ μικρὸ ὑψοῦμαι, στῶν Κυκλάδων τὴν σειρά,
πετρῶδες, μὲ γυναῖκες ἐξαιρετὲς στὴν ὠμορφιά.
Ἂν ἡ γραφίς σου ὅμως τὸ σῶμα μου θελήσῃ
ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μου νὰ τὸ ἀποχωρίσῃ,
ζῶον εὐθὺς ἀρχίζει ν' ἀναρριχᾶται, νὰ πηδᾷ
καὶ φιλόμουσον συγχρόνως εἰς σφαγεῖον νὰ σκιρτᾷ.
Ἂν δὲ τὸ πέμπτον γενικῶς, τρίτον γείνῃ γράμμα
χωρὶς μεταβολὴ ποσῶς νὰ ἐπέλθῃ ἄμα,
ἐ! γρῖφος εἶμαι, αἴνιγμα, μυστήριον Σφιγγός,
Οἰδίποδας προσμένον, ἵνα μ' εὕρουν ἀσφαλῶς.

133. Αἴνιγμα.

Ἂν λάβῃς ἓν τι γράμμα
καὶ τὴν μεγαλητέραν σφαῖραν
τὴν ἀπαύστως κινουμένην,
θὰ ἔχῃς ἐν τῷ ἅμα
ἐκ τῶν κάτω φερομένην
νεροῦ ἔξοδον, ἢ στὰ πέραν.

134. Ἐλλειποσύμφωνον.

Ο — α..ι.ε.ι..α..ο. — ει.ε — .υ..η.η.ι.

135. Γλωσσολογικὴ ἐρώτησις.

Τί σημαίνει ἡ λέξις *Ἀδάμ* ;

136. Περίεργον ἐρώτημα.

Ἐὰν ἑνώσωμεν δύο ἡμισελήνους, τί θὰ ἔχωμεν ;

137. Λογόγριφος.

— Μή ! ! . .
— Τί ;
— Μὰ τί . . ;
— Αὐτή ; Χαίρει !

Ἀραβικὸς Ἵππος.

Λύσεις τῶν ἐν τῷ 47 φύλλῳ αἰνιγμάτων.

120. ΑΙΝΙΓΜΑ

Τὸ ψηφίον Ρ.

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Π. Δούμας καὶ ὁ ἐκ Σύρου κ. Ν. Μανωλάκης.

121. ΑΙΝΙΓΜΑ

Α — Ρίς — Ἄρης.

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐκ Πειραιῶς κ. Δ. Σταματελάκης.

122. ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Ὁ Δαυΐδ.

123. ΣΥΝΘΕΣΙΣ

Οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τοὺς νόμους καὶ τοὺς προφήτας, ἀλλὰ πληρῶσαι.

124. ΑΠΛΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ

Α ρ η ς
Ἴ ρ ι ς
Ἀ σ ή ρ
Σ ύ μ η

125. ΠΡΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ

Μὴ μεριμνᾶτε περὶ τῆς αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς.

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Ν. Κουντούρης.

126. ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΙΦΟΣ

Ἀεὶ γηράσκω πολλὰ διδασκόμενος.

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Ν. Κουντούρης.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Γ. Π. Καλάμας. Ἔχει καλῶς. Εἴμεθα σύμφωνοι. — Α. Ο. Σαλαμίνα. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Σᾶς γράφομεν προσεχῶς. Φύλλα δύνασθε ζητήσητε. — Μ. Σ. Γ. Βραΐλα. Σᾶς ἀπηντήσαμεν αὐθημερὸν καὶ ἀναμένομεν ταχέως ἐκκαθάρισιν, διότι πλησιάζει τὸ τέλος τοῦ 1ου ἔτους. — Α. Κ. Λαμίαν. Σημειωθέντα συνδρομητὴν ἐνεγράψαμεν καὶ ἀπεστείλαμεν αὐτῷ τὰ ἀπὸ 10ης Φεβρουαρίου φύλλα. Εὐχαριστοῦμεν. Αἰνίγματα ἐνίοτε εἶναι εὔκολα ἀλλ' ἐνίοτε δύσκολα κτλ. κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ διὰ τὸ ποικίλον, καὶ διὰ τὸ τερπνόν. — Δ. Α. Π. Κύθηρα. Φύλλα σᾶς ἐπέμψαμεν αὐτόσε, ὅπου θέλουσιν ἀποστέλλεσθαι καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἡσυχεῖτε, αὔριον σᾶς γράφομεν καὶ ταχυδρομικῶς. — Ι. Ρ. Σύρον. Σᾶς ἐγράψαμεν διὰ δελταρίου ὅτι θῆκαι δὲν γίνονται, καὶ ὅτι μόνη θεραπεία νὰ προμηθευθῆτε νέον τηλεσκόπιον προσθέτοντες ἔτι 8. Ἀπαντήσατε. Ταχυδρόμος δὲν διῆλθε νὰ λάβῃ βιβλίον.—Δ. Τ. Κάρυστον. Θὰ σᾶς γράψωμεν ἐξηγοῦντες ὑμῖν καθέκαστα καὶ πιστεύομεν ὅτι θὰ μᾶς δικαιώσητε.— Ο. Π. Π. Γ. Πέτραν Κύπρου. Ἐπιστολή μετὰ συνδρομῆς ἐλήφθη καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν πολύ. Ἀπόδειξιν θὰ λάβητε ταχυδρομικῶς δι' ἐπιστολῆς μας.